

Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!

DUBEN 2003

*Sola Scriptura – Jedině Písmo
Solus Christus – Jedině Kristus
Soli Deo Gloria – Jedině Bohu Sláva*

*Sola Gratia – Jedině Milostí
Sola Fide – Jedině Vírou*

OBSAH

Jak dlouho je „navěky“?	1
Ukřižování a teorie mdloby	6
Co znamená odpouštět?	7
Duchovno a politika	9
Jedinečnost křesťanství	10
Co je počátkem znovuzrození?	22
Spasenie – Boh alebo člověk?	23
Lék pro nemocnou společnost	27
Z lásky k Bohu	29
Drogy	35
Ohrožuje bible mravnost mládeže?	37
Jóga v denním životě v denním životě	37
Koho se bát?	38
Napsali jste nám	44
Poděkování	47
Jak hospodaříme?	47

JAK DLOUHO JE „NAVĚKY“?

Dříve, než se podíváme na téma zaslíbené země, podívejme se na slovo *věčný* či *trvalý*, *navěky* či *provždy*. Je naprosto zřejmé, že kenaanská země je Abrahamovi a jeho potomstvu slíbena do věčného vlastnictví. Nemusíme se shodnout na tom, jak Nový zákon tuto skutečnost vykládá, ale kdybychom nepřipustili, že Bůh Abrahamovi a jeho potomstvu navěky slíbil fyzickou zemi, popírali bychom, co v 1. Mojžíšově 17:7-8 říká samo Písmo.

Pokud správně pochopíme, jak Starý zákon toto slovo *věčný* užívá, pomůžeme nám to vyřešit zaslíbení země. Jak máme rozumět tomu, že je věčné něco, co nejenže na věky netrvalo, ale očividně ani trvat nemělo nebo nemohlo? Slovo *věčný* se používá o mnoha skutečnostech zaslíbených ve staré smlouvě, a Nový zákon jednoznačně ukazuje nejen, že většina z těchto věčných skutečností skončila, ale že proroci jasně předpovídali jejich konec, až přijde Kristus. Když si několik těchto věčných věcí vyjmenujeme, pomůžeme nám to pochopit, jak toto slovo používá 1. Mojžíšova 17:7-8, a to nás přiblíží k vysvětlení významu samotného zaslíbení země.

1. Áronovské kněžství mělo být „trvalé kněžství“, ale zcela určitě skončilo. Snad nám napoví tento text, který jako možné vysvětlení toho, jak dlouho mělo trvalé kněžství skutečně trvat, dodává slova „po všechna pokolení“:

<http://www.reformace.cz>

2 ZÁPAS O DUŠI

- ◆ *Toto pomazání je uvede v **trvalé kněžství** po všechna pokolení. (2. Mojžíšova 40:15)*
- ◆ *Ta bude pro něho i pro jeho potomstvo smlouvou **trvalého kněžství** ... (4. Mojžíšova 25:13)*

Slovo *trvalý* zde označuje Boží záměr a závazek Áronovi a jeho synům, že budou „navždy“ jeho kněžími. My ale víme, že áronovské kněžství definitivně skončilo Kristovou smrtí a vznikem Kristova těla o letnicích.

2. Velikonoce měly být „provždy“ svátkem.

- ◆ *Ten den [Velikonoce] vám bude dnem pamětním ... To je **provždy** platné nařízení. (2. Mojžíšova 12:14)*

3. Všechny chrámové obřady, rituály a služby měly platit „provždy“.

- ◆ *Ve stanu setkávání před oponou, která bude zakrývat svědectví, bude o něj pečovat Áron se svými syny před Hospodinem od večera do rána. To je mezi Izraelci **provždy** platné nařízení pro všechna pokolení. (2. Mojžíšova 27:21)*

4. Sobota byla „provždy“ platným znamením.

- ◆ *Ať tedy Izraelci dbají na den odpočinku a dodržují jej po všechna svá pokolení jako věčnou smlouvu. To je **provždy** platné znamení mezi mnou a syny Izraele. (2. Mojžíšova 31:16-17)*

5. Znamení obřizky bylo „věčné“ znamení. Bylo to znamení „věčného“ slibu, že Abrahamovo potomstvo obdrží zemi (Gn 17:8).

- ◆ *Musí být obřezán každý zrozený v mém domě ... Tak bude má smlouva pro znamení **na vašem těle** smlouvou **věčnou**. (1. Mojžíšova 17:13)*

Víme bezpečně, že nic z toho ve skutečnosti věčně netrvalo. Víme také, že to tak Bůh ani nikdy nezamýšlel. Je zřejmé, že v žádném z těchto starozákonních oddílů nemůže „věčný“ znamenat „bez konce“. Kdybychom na tom trvali, znamenalo by to buď, že Bůh

zvolil nevhodné slovo, nebo že nechápe, co tím slovem myslel. Jsem si vědom, že s dispenzacionalistickým výkladem se to moc neshoduje, ale je to zřejmý biblický fakt. [Dispenzacionalisté věří, že židé budou ještě mít zvláštní duchovní poslání, podmíněné jejich etnickým původem. Pozn. ZOD]

(1) Věčné áronovské kněžství pominulo v Kristu

(2) věčné Velikonoce pominuly, když byl obětován pravý velikonoční Beránek

(3) věčná chrámová služba byla jen předobrazem skutečné věčné Kristovy služby

(4) věčný sobotní odpočinek daný Izraeli jako znamení mojžíšovské smlouvy byl nádherným obrazem našeho skutečného věčného odpočinku v Kristu (Žd 4:1-11)

(5) tělesná obřizka byla předobrazem znovuzrození, čili obřizky srdce

Je zřejmé, že nic z toho nemělo zůstat nastálo, a přitom Starý zákon výslovně uvádí, že to všechno mělo trvat navždy nebo navěky. Je to snad proti některému z pravidel logického konzistentního výkladu, když budeme slib věčného vlastnictví země chápat podobně jako ty ostatní věčné věci?

Z Nového zákona je zcela jasné, že něco, co je *věčné*, musíme podle kontextu chápat v jednom ze dvou smyslů:

1. Je to dáno, aby to bylo fyzickým a dočasným „předobrazem“ něčeho jiného, co je duchovní a věčné. Předmět slibu se stává skutečně věčným, až když se naplní v tom, co zobrazuje. Izrael se stal Božím lidem „navěky“, když došel naplnění v církvi, pravém „Božím Izraeli“. Áron je opravdu knězem „navěky“, protože došel naplnění v Kristu, našem veleknězi. Sobota je znamením „navěky“, když byla naplněna věčným spasením čili odpočinkem v Kristu. Boží lid bude opravdu navěky bezpečně přebývat ve skutečné svaté zemi, až navěky odpočine v Kristu, ve městě s pevnými základy, jehož stavitelem a tvůrcem je sám Bůh.

ZÁPAS O DUŠI 3

2. Bude to trvat tak dlouho, jak dlouho bude platit smlouva, která to ustanovila. Změna smlouvy znamená změnu všeho, co z ní vyplývá (Žd 7:11-12).

Ať se přikloníme k jednomu nebo k druhému pohledu, pro naši diskuzi to v konečném důsledku znamená totéž. Ať slovo *věčný* znamená to nebo ono, obojí nebo ani jedno z uvedeného, jedna věc je naprosto jistá – na mnoha místech Starého zákona *věčný* prostě nemůže znamenat „bez konce“. Nový zákon o většině záležitostí, které podle staré smlouvy měly být věčné, výslovně říká, že zcela pominuly, když přišel Kristus. Když nová smlouva nahradila starou, nahradila také všechno, co stará smlouva vytvořila. To je jasné učení Nového zákona, které si musíme osvojit a včlenit do svého teologického uvažování.

Vznik Izraele jako národa vyznačily Velikonoce (Ex 12). Jedinečný vztah Izraele jako zvláštního národa k Bohu ustanovila smlouva, jejímž znamením byla sobota (Ex 31:12-17; Dt 5:15; Ez 20:12,20). Celý kněžský řád existoval kvůli „hříchům spáchaným“ za první smlouvy (Žd 9:15), která byla uložena ve schráně smlouvy za oponou v nejsvětější svatyni. Právě toto všechno dohromady činilo Izrael zvláštním a odděleným věčným národem. Věčný národ, věčné kněžství i věčná znamení [*sobota, obřizka*], ustanovené ve staré smlouvě, skončily, když Kristus smlouvu naplnil. To, co všechny tyto věci představovaly, je skutečně ustanoveno navěky, neboť je to založeno na nové a opravdu věčné smlouvě (Mt 26:28; Žd 13:20), která nikdy nebude potřebovat úpravu, dodatky ani žádnou jinou změnu. To je ta skutečně věčná smlouva, o které se mluví v Židům 13:20 a která nebude nikdy nahrazena jinou. To je smlouva, která opravdu nikdy neskončí!

Chránová opona se roztrhla v půli odshora až dolů právě v tom okamžiku, kdy pravý velikonoční Beránek „skončil“ (Mt 27:50-51, KR). Pravý velekněz opo-

nou nejen prošel, on ji zcela strhl. Tento konkrétní okamžik dějin a tuto událost nabitou významem musíme chápat jako počátek Kristovy služby v nové smlouvě a konec staré smlouvy včetně všeho, co ustanovila. A toto všechno musí zahrnovat také všechno, co bylo podle staré smlouvy věčné.

Dispencionalisté se nemýlí, když tvrdí, že jádrem abrahamovské smlouvy, řečeno slovy Starého zákona, je zaslíbení, že „Izrael navěky obdrží kenaanskou zemi“. Tento slib byl součástí smlouvy, která byla sjednána v 1. Mojžíšově 15 a používá slova přesně popisující konkrétní hranice země, slíbené Abrahamovi a jeho potomstvu. Jedině zvláštní Boží zjevení by oprávnilo vykládat tento slib země z abrahamovské smlouvy v duchovním smyslu:

◆ *V ten den uzavřel Hospodin s Abrahamem smlouvu: „Tvému potomstvu dávám tuto zemi od řeky Egyptské až k řece veliké, řece Eufratu ...“*
(1. Mojžíšova 15:18)

Citovat verše jako Jozue 23:13, podle nichž se „to všechno už naplnilo“, nic nedokazuje. V Davidově době, dávno po tom, co byl verš Jozue 23:13 napsán, se stále ještě čekalo, že „smlouva s Abrahamem“ bude naplněna v budoucnosti, a zaslíbení stále ještě spočívalo v tom, že izraelský národ má tuto zemi obdržet do věčného vlastnictví. Bible opět mluví jasně:

◆ *... potomkové Izraele, jeho služebníka, Jákobovi synové, jeho vyvolání! Je to Hospodin, náš Bůh, kdo soudí celou zemi. Věčně pamatujte na jeho smlouvu, na slovo, jež přikázal tisícům pokolení. Uzavřel ji s Abrahamem, přísahou ji stvrdil Izákovi, stanovil ji Jákobovi jako nařízení, Izraeli jako smlouvu věčnou: „Dám ti kenaanskou zemi za dědičný úděl!“*
(1. Paralipomenon 16:13-18)

Tato slova jsou jednoznačná. K věčné smlouvě, kterou Bůh uzavřel s Abrahamem, patří zaslíbení fyzické země právě tak jako slib: „Budu jim Bohem a oni

4 ZÁPAS O DUŠI

budou mým lidem.“ Můžeme věřit, že Nový zákon vykládá zaslíbení země v duchovním smyslu, ale nemůžeme popřít, že sama smlouva, jak ji dostal Abraham, se týkala fyzického Kenaanu. Podobně nemůžeme popřít, že zaslíbení země je v celém Starém zákoně neustále v popředí. Věřím, že dispenzacionalisté se mylí, když nevidí, že Nový zákon vykládá zaslíbení země duchovně, ale popírat něco, co jasně říká Starý zákon, není řešením. Jak to řekl jeden bratr: „To, že dispenzacionalisté přivázali koně ke špatnému kůlu, ještě neznamená, že žádný kůň není.“

Žalm 105 je výčtem požehnání, která dal Bůh Izraeli v minulosti a která mu ještě slíbil do budoucna (od té chvíle). David opakuje už citovaná slova. V osmém verši dodává, že také Bůh „věčně pamatuje na svou smlouvu“. Potom pokračuje tím, že mluví o zemi.

◆ ... potomkové **Abrahama**, jeho služebníka, **Jákobovi synové**, jeho vyvolení! *Je to Hospodin, náš Bůh, kdo soudí celou zemi. Věčně pamatuje na svou smlouvu, na slovo, jež přikázal tisícům pokolení. Uzavřel ji s Abrahamem, přísahou ji stvrdil Izákovi, stanovil ji Jákobovi jako nařízení, Izraeli jako smlouvu věčnou: „Dám ti kenaanskou zemi za dědičný úděl!“* (Žalmy 105:6-11)

Zdá se, že tyto verše nelze srovnávat s oddíly jako Lukáš 1:68-79 a nevidět, že Nový zákon užívá stejných slov v duchovním smyslu. Není pochyb, že v Žalmu 105:6-11 je předmětem zaslíbení fyzická země, ale v Lukášovi 1:68-79 a v dalších novozákonních oddílech je předmětem téhož zaslíbení spása či duchovní odpočinutí. Lukáš se o fyzické Palestině nezmiňuje ani náznakem. Slova Starého zákona vykládá zcela v duchovním smyslu.

V Jeremjášově době bylo zaslíbení „budu jim Bohem“ i vlastnictví země rovnocennými prvky věčné smlouvy, kterou Bůh slíbil uzavřít s Izraelem v posledních dnech. Když čteme tyto

verše, mohli bychom se ptát: „Co se stalo s tou předchozí věčnou smlouvou, kterou Bůh uzavřel s Izraelem?“ Jak by nějakou skutečně věčnou smlouvu mohla nahradit jiná věčná smlouva, jestliže věčná znamená bez konce?

◆ *Hle, já je shromáždím ze všech zemí, do nichž jsem je ve svém hněvu, rozhořčení a velikém rozlícení rozehnal. Přivedu je zpět na toto místo a usadím je v bezpečí. **Budou mým lidem a já jim budu Bohem.** Dám jim jedno srdce a jednu cestu, aby se mě báli po všechny dny, aby dobře bylo jim i jejich synům po nich. Uzavřu s nimi **smlouvu věčnou**, že už jim nepřestanu prokazovat dobro. Do jejich srdcí dám bázeň přede mnou, aby ode mne neodstupovali. **Budu se z nich veselit, z celého srdce a z celé duše prokazovat dobro; v té zemi je opravdu zasadím.*** (Jeremjáš 32:37-41)

Jak máme tomuto zaslíbení země, které bylo dáno Abrahamovi a které se v celém Starém zákoně znovu a znovu opakuje, rozumět? Není nejmenších pochyb, že podstatou smlouvy, kterou Bůh uzavřel s Abrahamem a kterou Izraeli neustále připomíná, je věčné vlastnictví kenaanské země. Má se tento slib teprve naplnit, a to v přirozeném smyslu, na fyzickém Izraeli a fyzické Palestině? Je základní přístup dispenzacionalistů k Písmu správný? Nebo má být zaslíbení země přijímáno v duchovním smyslu? Najdeme odpověď na tyto otázky ve Starém zákoně, nebo ve slovech apoštolů, když Starý zákon vykládají? Tato poslední otázka je nejdůležitější. Na tom, kde člověk odpovědi hledá, závisí, jaké odpovědi najde! Když bude vykládat Nový zákon Starým, dostane úplně jiné odpovědi, než když bude vykládat Starý zákon Novým.

Za prvé si musíme uvědomit, že v Novém zákoně není zaslíbení země ani jednou zopakováno nebo připomenuto, dokonce ani v Římanům 11, ani v celé knize Zjevení. Ano, je to argu-

ZÁPAS O DUŠI 5

ment z mlčení, ale to mlčení je velmi nápadné a v jeho důsledku stojí veškerá dispencionalistická teologie o Izraeli a o zemi výhradně na Starém zákoně. Proto dispencionalismus očekává, že se slib o zaslíbené zemi naplní v budoucnosti přirozeným způsobem. V tom se shoduje s těmi, kdo Krista odmítli a ukřižovali, protože o něj a o *formu jeho království*, které není z tohoto světa, neměli zájem.

Za druhé, ty oddíly, kde by člověk čekal, že Nový zákon zaslíbení země zopakuje, je výslovně vykládají v duchovním smyslu. To je jasně vidět v každém kázání ze Skutků, v listu Židům a v oddílech, jako je již citovaný Lukáš 1:68-79. Pisatelé Nového zákona židům stále ukazují, že zaslíbení, daná Abrahamovi, se již naplnila na kříži a o letnicích (Sk 3:24-26). Ani jednou je neodkazují do budoucna příslibem, že zemi ještě obdrží.

Za třetí, jediný oddíl Nového zákona, který výslovně mluví o „zaslíbené zemi“, zřetelně ukazuje, že tato země byla jen závdavkem něčeho většího.

◆ *Abraham věřil, a proto uposlechl, když byl povolán, aby šel do země, kterou měl dostat za úděl; a vydal se na cestu, ačkoli nevěděl, kam jde. Věřil, a proto žil v zemi zaslíbené jako cizinec, bydlil ve stanech s Izákem a Jakobem, pro které platilo totéž zaslíbení, a upínal naději k městu s pevnými základy, jehož stavitel a tvůrcem je sám Bůh. (Židům 11:8-10)*

Je zřejmé, že si Abraham, když ve skutečnosti stál oběma nohama přímo v zaslíbené zemi, uvědomoval, že tato země není tím vším nebo tím pravým, co bylo slíbeno, ale jen závdavkem něčeho většího. Abrahamova konečná naděje byla „nebeská“ (Žd 11:16), ne „pozemská“ (Žd 11:13). I když žil ve fyzické zaslíbené zemi, stále vyhlížel nebeské město. Snad každému, kdo není teologicky zcela předpojatý, musí být jasné, že Abraham nedoufal v pozemskou Palestinu, ale v samotné ne-

beské město. Verše Židům 11:13,16 to dokazují nade vší pochybnost. Nesmíme ovšem zapomínat, že to, jak slibu rozuměl Abraham, víme jen z toho, co nám Duch svatý zjevil v Novém zákoně. Abrahamův životopis v 1. Mojžíšově bychom mohli studovat tisíce let, a stejně bychom nikdy nepřišli na to, co je zjeveno v Židům 11:8-10.¹

Dispencionalismus trvá na tom, že otázka, zda Izrael někdy v budoucnu obdrží kenaanskou zemi, je otázkou Boží věrnosti: dodrží Bůh svou smlouvu? Tento způsob uvažování přehlíží vlastní podstatu skutečného zaslíbení. Představme si otce, který svému synu slíbí automobil, když neodmaturuje hůř než na dvojky. Kluk čeká nějaký malý kompak. Tak se opravdu snaží a dokonce má dokonce i pár jedniček. Když přinese vysvědčení, otec mu dá klíčky a oznámí: „Tvoje nové vozidlo na tebe čeká v garáži.“ Kluk vystartuje, letí do garáže a zkouší uhodnout, co to bude za kompak a jakou má barvu. Představte si jeho šok, když objeví zbrusu nový sporták za půldruha miliónu se vším možným i nemožným vybavením. Čekali byste, že se zklamaně vrátí k otci, aby si postěžoval, že čekal káčko nebo matýska?

Myslíte, že by kterýkoli starozákonní věřící, včetně Abrahama samotného, vyměnil to, co má teď v Boží přítomnosti, za celou Palestinu? Opravdu si myslíte, že věřící žid by se v budoucnu mohl cítit „zrazený“, kdyby nedostal nic víc než samo nebe? Kdybyste byli židy, kteří žijí v nebeském městě, měli byste pocit, že Bůh vzal zpět své slovo, když vám dal nebeský Jeruzalém místo pozemského? Nařikali byste, že nedodržel slib, který dal Abrahamovi? Vlastně chci říct toto:

(1) Každý slib daný Abrahamovi a jeho potomstvu je nyní buď duchovně naplněn v Kristu, nebo bude naplněn v novém nebi a na nové zemi, nebo zanikl se zánikem staré smlouvy, nebo – v některých případech – dojde ke „dvojitému“ naplnění.

6 ZÁPAS O DUŠI

(2) Všechno, co věřící dostává „v Kristu“, je mnohem lepší než cokoli ve fyzickém světě, včetně celé palestinské země. Každý věřící, ať žid nebo pohan, bude nakonec sjednocen s Kristem jako součást jeho nevěsty (Zj 21) a dosáhne „něčeho lepšího“ (Žd 11:39-40).

Jak dispenzacionalisté, tak zastánci teologie smlouvy by toto zaslíbení, dané Abrahamovi a jeho potomstvu, chtěli prostřednictvím posloupnosti tělesných dětí přenést v jeho *přirozeném* smyslu do dnešní doby. Jedni i druzí tvrdí, že slib daný Abrahamovi a jeho potomstvu je bezpodmínečná smlouva, a proto stále platí pro tělesné potomky. Pro dispenzacionalistu potomstvo znamená fyzický Izrael a pro pedobaptistu (ti, kdo křtí děti) tělesné děti věřících. Dispenzacionalista žádá, aby tato smlouva byla zvláštní, dosud platnou smlouvou se židy o Palestině. Pedobaptista žádá, aby abrahamská smlouva byla zvláštní smlouvou s věřícími o spasení jejich tělesných dětí, která platí i dnes. Dispenzacionalista nakonec dělá s abrahamským potomstvem totéž, co pedobaptista! Má přítom jen jiný cíl.

Za čtvrté, patrně je jasné, že Nový zákon chápe všechno, co je zahrnuto ve slibu „vlastnictví země“, tak, že je to vlastnictvím věřícího nové smlouvy v duchovním smyslu. Zaslíbení země ve své podstatě zahrnovalo „odpočinutí ode všech nepřátel“ a úplné zabezpečení všech potřeb. „Odpočinek“ a všechno, co s ním souvisí, byl v popředí Starého zákona. Odpočinutí a naprosté zabezpečení je i jádrem zvěsti evangelia v Novém zákoně, jenže v duchovním smyslu. Nalézt svědectví o naplnění zaslíbeného odpočinutí v oddílech jako Matouš 11:28-30, Židům 4 a zvláště Lukáš 1:68-79 není těžké. Nejsou důležité skutečné pozemky (fyzická země), ale skutečné a věčné „pozemky“ (požehnání, jejichž předobrazem země byla).

Může být užitečné shrnout si obsah této kapitoly do tabulky. Pomůže nám to, abychom si vtiskli do paměti, jak máme rozumět slovu věčný, když je čteme v mnoha zaslíbeních Starého zákona.

Zaslíbení	Předobraz ve Starém zákoně	Naplnění v Novém zákoně
Kněžství navěky	Áron	Kristus
Chrám navěky	Stánek	Kristovo tělo, církvev
Sobota navěky	Sedmý den	Odpočinutí ve spásě (Žd 4)
Obřízka navěky	Tělesná obřízka	Obřízka srdce, znovuzrození
Země navěky	Pozemský Jeruzalém	Nový Jeruzalém (Zj 21)

(1) Dispenzacionalismus zjevení NZ o tom, co měl Abraham v srdci, nepřijímá, a teologie smlouvy se neústupně snaží vyčistit je ve SZ.

Výňatek z knihy Johna G. Reisingera: „Čtyři Abrahamova pokolení“.

Většina dobrovolných přispěvatelů na tiskový fond jí obdrží s tímto ZODEM. Pokud mají zájem i ostatní nebo chcete-li objednat další výtisky pro své přátele, napište nám.

UKŘÍŽOVÁNÍ A TEORIE MDLOBY

Lee Strobel během své novinářské kariéry podával zprávy o mnoha přelíčcích, při nichž rozhodnutí poroty záviselo na medicínských důkazech. Byl tedy zvědav, zda není možné prozkoumat dva tisíce let staré důkazy a zjistit, zda Ježíš na kříži opravdu zemřel? Pokud by soudní lékařství pomohlo vyřešit medicínský problém – určit, jak někdo doopravdy zemřel, mohla by věda dát co proto jedné z nejodolnějších představ těch, kdo popírají křesťanství – že totiž Kristovo vzkříšení, které oslavujeme, byl vlastně jen humbuk.

Pro znalecký posudek si Strobel zašel za doktorem Alexanderem Metherellem, vědcem pracujícím ve výzkumu. Metherell studoval údaje související s Kristovou smrtí a je přesvědčen, že to, co Ježíš od Římanů vytrpěl, by v žádném případě nemohl nikdo přežít.

Nejprve to bylo bičování. Vojáci používali biče, spletené z kožených řemínků. Kovové kuličky do nich vpletené způsobovaly hluboké podlitiny, které se při dalším mučení otevíraly. Žáda oběti se při takovém bití často roztrhala tak, že byla obnažena páteř.

Ti, kdo při bičování nezemřeli, byli postiženi hypovolemickým šokem způsobeným ztrátou krve. Došlo k poklesu krevního tlaku, který vedl k mdlobám a kolapsu. Ztráta tekutin vyvolala nesmírnou žízeň. ...Později Ježíš řekl: „Žízním.“ A potom následovalo vlastní utrpení ukřižování. Římané probodli hřeby jeho zápěstí a chodidla – hřeby procházely mediánními nervy. To vyvolalo takovou bolest, že se v latině sloveso „ex-crucio“ (z kříže) ujalo jako označení mučení a týrání nejhoršího druhu.

Metherell je přesvědčen, že Ježíš, podobně jako ostatní ukřižovaní, nakonec zemřel na asfyxii. Napětí svalů a bránice uvedly hrudní koš do nádechové polohy; aby mohl vydechnout, musel se ukřižovaný vzepřít na nohou a tak tah svalů na okamžik uvolnit. To bylo do nejvyšší míry bolestivé a nakonec se dostavilo vyčerpání. Jak se dýchání zpomalovalo, upadal ukřižovaný do respirační acidózy, která způsobila, že se tep stal nepravidelným, a nakonec vedla k zástavě srdce. V Ježíšově případě mu pak římský voják, aby se ujistil, že Ježíš skutečně zemřel, vrazil do boku kopí. Bičování, velká ztráta krve, šok, ukřižování, probodení: je nějaká naděje, že Ježíš mohl tohle všechno přežít? Ani ta nejmenší, řekl Strobelovi Metherell. Římští vojáci navíc měli dobré důvody se přesvědčit, že je Ježíš skutečně mrtvý. Kdyby přežil, byli by popraveni oni sami.

V týdnech před Velikonocemi a po nich se v časopisech obvykle roztrhne pytel s články rádoby odborníků, kteří tvrdí, že Ježíš na kříži ve skutečnosti nezemřel – a tudíž není Boží Syn. Pokud vás vaši přátelé na takové články upozorní, vysvětlete jim, že soudní lékařství takové představy více než důkladně vyvrací, a věnujte jim výtisk Strobelovy knihy *Kauza Kristus*. Čím je věda lepší, tím větší podporu poskytuje tomu, čemu křesťané už dávno věří: že Ježíše vedla láska k tomu, aby dobrovolně vytrpěl trýznivou smrt – abychom vy a já mohli žít.

Zastavení s Charlesem Colsonem
16. 4. 2001 – přeložil Jan Šraml © 2001
Prison Fellowship Ministries
Lee Strobel: *Kauza Kristus*
vydalo nakladatelství Návrat domů

CO ZNAMENÁ ODPOUŠTĚT?

Proč je tak těžké odpouštět?

Naše neschopnost odpustit druhým je jednou z hlavních překážek duchovního růstu, emocionálního zdraví i navazování zdravých vztahů. Někteří sekulární psychologové zařadili odpuštění do svých léčebných technik kvůli jeho pozitivnímu vlivu na duševní zdraví. Odpoutáme-li se od pocitů hněvu a touhy po pomstě a místo nich zvolíme pozitivní pocity, zbavíme se citového břemene a získáme pozitivní energii. Jinými slovy: „Odpustím ti, protože odmítám, aby mě tvoje zlé jednání dále zraňovalo.“ Takové odpuštění je pragmatické, založené na logice sebeobranu a na lidských schopnostech.

Z křesťanského pohledu je odpuštění dar a projev Boží lásky, je duchovní podstata, hluboké, život dávající a proměňující. Obsahuje změnu chování i vnitřní proměnu. Na základě vědomí vlastní hříšnosti a v pokoře před Bohem i lidmi můžeme druhému říci: „Neudělal jsem přesně to, co ty, ale jsem toho

8 ZÁPAS O DUŠI

schopen. Chci ti odpustit, protože mně bylo tolik odpuštěno.“ Je to lekce pokory, když se poznáme v těch, kteří nás zranili, a jsme konfrontováni s pravdou o vlastním hříchu a skutečnosti, že potřebujeme stejnou dávku Boží milosti. Odpuštění je nezbytné k obnovení a uzdravení vztahů, které jsou pro nás životně důležité. Proč je pro nás tak těžké odpouštět?

Odpouštět je těžké, protože problém hříchu a zla je mnohem hlubší a závažnější, než si umíme představit.

Vilhelm Moberg píše ve svém románu „Vystěhovalci“: „Nic nevbodává tak hluboké rány jako hřích.“ Každý máme zkušenost s tím, jak se nám zlá slova a zlé činy nalepí na duši a jak je těžké se zbavit myšlenek a negativních pocitů s nimi spojených. Někdy se vzpomínky na bolestivé urážky, zradu nebo nespravedlnost objevují celá léta a spotřebují mnoho energie nutné k obnovení sebeúcty. Nejhlubší a nejbolestivější zranění pochází od těch, které milujeme. Kvůli strachu z opakovaného zranění se uzavřeme před láskou i svými city a navazujeme jen povrchní vztahy. V hloubi srdce však bolest a touha po lásce zůstává společně s hořkostí, pýchou a vzpourou proti Bohu. Kde došlo k hříchu, je odpuštění jediným řešením. Odpouštět je těžké, protože s hříchem není možné se vypořádat vlastními silami. Člověk potřebuje nadpřirozenou duchovní pomoc, kterou Bůh nabízí v Kristu skrze odpuštění hříchů a dar milosti uschopňující nás k odpuštění.

Odpouštět je těžké, protože nerozumíme své duši.

Často jsme překvapeni, že odpuštění není automaticky doprovázeno úlevou od citové bolesti. Odpouštět znamená následovat Krista cestou utrpení, takže po rozhodnutí víry uposlechnout Boží přikázání (vůle podřízená Kristu) musí následovat vypořádání se s bolestivou realitou prožívaného smutku, hněvu, studu a strachu (citový aspekt). Pokud se nebudeme svými city zabývat, může odpuštění zůstat na rovině

prohlášení a náš duchovní život a vztahy k druhým bude určovat neřešená bolest, hořkost a sebelítost. K otevření se potřebujeme duchovní společenství blízkého člověka, jeho soucit, vzhled a pomoc při hledání útěchy od Boha (2K 1:4-5) a Boží uzdravení, které se projeví jako spravedlnost, pokoj a radost z Ducha svatého. (Ř 14:17) Každá podstatná a hluboká změna se odehrává ve vztahu. Čím je zranění těžší, tím je proces delší a někdy vyžaduje odbornou psychologickou pomoc nebo radu. Potřebujeme prožít Boží odpuštění i odpuštění druhým na úrovni víry, rozumu, vůle i citů. Odpouštět je těžké, protože není snadné najít člověka, který naslouchá, rozumí a dlouhodobě nese naše břemeno s námi.

Odpouštět je těžké, protože zraněné city volají po odplatě.

Touha po odplatě obsahuje dvě složky, touhu po spravedlnosti a touhu po pomstě. Touha po spravedlnosti je legitimní požadavek uvedení porušeného řádu do původního stavu, určení míry odpovědnosti, výše náhrady ztráty a zaplacení za vinu. Hřích je přestoupením Božích přikázání, jež lze shrnout do přikázání lásky k Bohu a bližnímu (Mt 22:37-40). Duchovní zákon zní: „*Odplata za hřích je smrt*“ (Ř 6:23). Kristovou smrtí na kříži byl naplněn požadavek tohoto zákona, bylo učiněno zadost spravedlnosti.

Pomsta je snaha vrátit bolest i s úroky, které mohou mnohonásobně převýšit původní ztrátu. „*Zabil jsem muže za své zranění, pacholíka za svou jizvu. Bude-li sedmeronásobně pomstěn Kain, tedy Lámech sedmdesátkrát a sedmkrát*“ (Gn 4:23b-24). Touha po pomstě je touha po spravedlnosti deformovaná naší hříšností, rozmnožuje zlo, ale bolest neutiší a ztráty nenahradí. Když odpouštíme druhým, předáváme spravedlnost do Božích rukou s vědomím, že jsme předpojatými soudci a že pouze Bůh má právo vykonat nad zlem spravedlivý soud. „*Nechtějte sami odplácet, milovaní, ale nechte*

*místo pro Boží soud, neboť je psáno:
„Mně patří pomsta, já odplatím, praví
Pán“ (Ř 12, 19).*

**Odpouštět je těžké, protože to není
přirozené ani logické.**

Přirozenou lidskou odpovědí na bolestivé zranění je pomsta. Odpuštění je bezdůvodné prominutí dluhu společně s nepochopitelnou nabídkou nového vztahu. Teolog Edwin Zacrisson napsal: „Není v nás nic, co by motivovalo Boha, aby nám odpustil, stejně tak není v druhých nic, co by nás motivovalo k odpuštění. Tento postoj se může narodit pouze v srdci toho, kdo zakusil takové odpuštění.“ Boží milost má důvod sama v sobě.

**Odpouštět nemusí být těžké,
jestliže žijeme z odpuštění.**

Podobenství o dvou dlužnících odhaluje tajemství odpuštění (Mt 18:23-35). Kdo nepřijme Bohem darované odpuštění a žije dál v představě, že nikomu, ani Bohu nakonec nezůstane nic dlužen, není schopen odpustit svému bližnímu. Bůh nám odpouští z lásky, rád a neustále. Odpouští proto, že jeho spravedlivý Syn strpěl trest bez milosti, abychom mohli přijímat milost za milostí (J 1:16). Kdo přijímá milost Božího odpuštění, stává se účastníkem nové smlouvy, v níž se zavazuje ke stejnému milosrdenství. Každá slavnost večeře Páně je příležitostí připomínat si své dluhy lásky vůči Bohu i lidem a prosit: „*Otče náš, odpusť nám naše viny, jako i my jsme odpustili těm, kdo se provinili proti nám,*“ abychom povstali k novému životu a tento život sdíleli s druhými skrze odpuštění.

*Yvona Taschnerová, ETS v Praze,
Bratrská rodina 12/02*

**Jemu všichni proroci
vydávají svědectví, že
pro jeho jméno budou
odpuštěny hříchy každému,
kdo v něho věří.
(Skutky 10:43)**

DUCHOVNO A POLITIKA

V poslední době, v souvislosti s tvorbou zamýšlené Ústavy EU, můžeme být svědky snahy církevních představitelů zohlednit „křesťanské kořeny Evropy“ v právním dokumentu. Ačkoliv je morální rozměr křesťanské zvěsti hoden reflexe v legislativě, nejedná se zde o reflexi morální, nýbrž historickou. Je dobré se tedy ptát o jakou část historie se jedná? Lze vidět křesťanské kořeny Evropy v genocidě křesťanů v Římské říši nebo v genocidě židů a podzemních křesťanských hnutí katolickou církví v období Svaté říše římské národa německého? Nebo se zde odráží období české a německé reformace, či protireformace? Pakliže katolíci spolu s protestanty volají po zmínce o Bohu a křesťanských kořenech, měli by jasně definovat, co za onu křesťanskou historii považují. Bylo by užitečné se např. představitelů katolického kléru zeptat, zda vyvraždění Hugenotů nebo hnutí Valdenských, příp. tři sta let habsburské poroby spojené s násilnou rekatolizací Čech též považují za ony křesťanské kořeny. Proto mne udivuje souhlasný postoj představitelů protestantského tábora, jak byl prezentován např. na společném setkání Ekumenické rady církví (protestanti) a České biskupské konference (katolíci) dne 17. února 2003. Nebo snad omluva papeže zhumanizuje toto historické vraždění do té míry, že na něho bude možno nahlížet jako na společné křesťanské kořeny katolíků a protestantů? Možná dnešní ekumenický duch zastíní staletí naproti neslučitelnosti katolicismu a protestantismu, kdy to, co jedni považovali za zbožnost, bylo pro druhé kacířstvím.

Podíváme-li se na věc z politického úhlu, jeden společný prvek zde však nalezneme. Jde o spojení „trůnu a oltáře“ [sakralismus], kdy jak v zemích katolických, tak protestantských, docházelo k ustavení křesťanství za státní náboženství. Počátek můžeme vidět již

10 ZÁPAS O DUŠI

od vlády Konstantina ve 4. století. Na tomto základě mohla být později celá křesťanská hnutí, která stát nerozpoznal jako ortodoxní – jako např. anabaptisté – pronásledována nejen katolíky, ale i protestanty, resp. jimi vydána do rukou státní exekutivy.

V žádném případě zde nechci popírat přínos křesťanství pro rozvoj lidských práv, demokracie, kultury a vzdělanosti Evropy. Kromě prvních čtyř století, kdy byla církev krutě pronásledována, stačí zmínit nezanedbatelný význam Kralické Bible pro vývoj a uchování českého jazyka nebo význam misie Jednoty bratrské pro vzdělanost, a to nejen v českých zemích. Je však míněno právě toto? Vždyť inkvizice to viděla úplně jinak.

Často lze také zaslechnout, jak dobře by bylo zahrnout křesťanské zákony – např. desatero – do světské legislativy. Nedovedu si však představit horší formu náboženské diktatury. Celé desatero vychází z prvního přikázání, tj. „v jednoho Boha věřiti budeš“. Bible navíc dosti jasným způsobem ukazuje, že pouze jeden Bůh je ten pravý: „nebudeš mít přede mnou jiných bohů“. Protože každý zákon musí být v oblasti své působnosti vymahatelný, uvažme, kdo by pak mohl posuzovat čistotu věrouky, resp. pravost víry v jednoho Boha? Pokud by převládali katolíci, pak ten, kdo např. odmítá věřit v živou přítomnost Boha-Krista v hostii, by mohl být podle tohoto výkladu souzen a naopak, pokud by převládli protestanti, považovali by hostii – podle stejného přikázání – za boha „učiněného lidskýma rukama“. Pro obé máme příklad v historii.

Jako křesťan bych si přál, aby lidé sdíleli víru ve stejného Boha, Ježíše Krista, avšak ponechme jim svobodu, kterou jim dává Kristus. Ten odmítl usednout v chrámu a vynutit si poslušnost lidskými prostředky s poukazem, že jeho království „není z tohoto světa“. Kdykoliv se někdo snažil prosazovat křesťanskou víru politickými prostředky,

nejednalo se o biblické křesťanství. Z takových „křesťanských kořenů Evropy“ by pak znovu mohl vyrůst strom Svaté říše římské i se státní církví a její inkvizicí.

– Aleš Franc –

Autor je starším Apoštolské církve

JEDINEČNOST KŘESŤANSTVÍ

Následující zamyšlení se týká závažnosti vztahu křesťanství a judaismu:

* *Milý pane Steigere, jak vidno, jste zkušený teolog vládnoucí obratně slovem, ale rád bych reagoval na některá vaše tvrzení či závěry z textu Abrahamovo potomstvo, jimž se upřímně podivuji. [ZOD 74, str. 21]*

Říkáte-li: „Jedním z mých častých modlitebních „požadavků“ ve světle současných událostí je, aby Bůh etnické Židy „přitáhl“ ke Kristu, protože naprostá většina etnického lidu totiž do Božího společenství Izraele vůbec nepatří,“ a dále: „vidíme, že být bez Krista znamená nemít členství ve společenství Izraele, nemít Abrahama za duchovního otce, nemít zaslíbení, nemít naději, nemít ani Boha,“ je to opravdu nehorázné tvrzení, jímž upíráte židům jejich víru, jako byste zapomněl, že právě z judaismu křesťanství vzešlo, že první křesťané (tak se ovšem ještě nenazývali) pěstovali své nové učení de facto jako židovské sekty. Nevím, jestli si uvědomujete, že evidentně vyvyšujete jednu náboženskou víru nad druhou, když stoupencům judaismu přejete to nejhorší, co je může potkat (z jejich hlediska) – že víru svých předků ztratí a přijmou víru jinou. Zapomínáte, že moderní demokratická společnost už je dávno prostá náboženského rasismu, že uznává navzájem se obohacující pluralitu názorů jako nepochybně plus při rozvoji kultury i sebereflektujícího

myšlení, že nejhorší je naopak unifikace myšlení, názorů, vyznání, politického přesvědčení – zažili jsme toho dost v minulých letech. Židovské náboženství jako mnohem starší varianta mono-teismu má právo i na určitou úctu od svých „potomků“, křesťanství a islámu. Zapomínáte, vážený pane Steigere, že **bez judaismu by křesťanství nikdy nevzniklo**, vždyť stavělo na židovských základech, naopak postava Ježíše je i součástí islámské věrouky, byť ne v oné boho-člověčí roli, jež mu křesťanství přisoudilo. Zdá se mi, že vidíte tuto problematiku příliš zjednodušeně, hodnotíte vše jednostrannou optikou z pohledu křesťanské věrouky, a tak se stalo, že váš přístup je ahistorický, vývojově diskontinuální a tedy ve svém pojetí už principiálně nesprávný a nepravdivý.

Promiňte, ale musel jsem vám to napsat, a chci vás ještě poprosit, abyste si vážil židů a jejich víry, jež hrála tak významnou roli v historii (i křesťanské), a už víckrát se nemodlil za to, aby byla zničena a aby židé od své víry odpadli. Taková přání z úst vzdělaného člověka by byla opravdu velmi trapná. Věřím, že jste to přeci jen myslel jinak, než jak to vyznělo ve Vašem článku. Pevně do-ufám, že tváří v tvář šesti milionům židovských obětí holocaustu, jež během pár válečných let vyvraždili v Krista věřící árijští „ostří hoši“, byste hovořil jinak. Neriskoval byste přeci svou vlastní spásu ...!

S přáním milostiplných Vánoc
PhDr. Lubor F.

P.S. Jen na okraj. Píšete: „Necítím potřebu činit pokání, protože jim ze srdce nepřeji nový chrám s kněžími a obětními býky a kozly.“ Před pár lety jsem byl o Velikonocích v Arménii, v Ečmiadzinu. Jak asi víte, Arméni se považují za nejstarší křesťanskou kontinuitně existující církev na světě. A víte, jak tam dodnes Velikonoce slaví? Podřezávají obětní berany a kozly ...!

Vážený pane dr. F.!

Děkuji Vám za upřímný a obsahuplný dopis. Jsem rád, že jsou u nás lidé jako Vy, kteří i přes svůj pevný neso-uhlas píší zdvořile. Musím začít velmi všeobecně, abychom všichni, čtenáři, Vy i já měli z následujícího zamyšlení co největší užitek. Zdůrazňuji, že ani jedno slovo zde v úvodu, ani nížeji nesměřuje proti Vám osobně.

Vaše a moje východiska, základy (optika) nejsou stejné, proto docházíme k odlišným závěrům. To samo o sobě není ani dobře, ani špatně, to je jen neutrální konstatování. Nestejné fundamenty, odlišné kořeny vždy musí do-vest k různým pohledům. V žádném případě, to neustále opakuji, nikoho nenuťím, ani nemohu, aby stál na stejných základech a pozoroval svět stejnou optikou jako já. Věci ducha a duše, a nejen ty, se nemohou přece vnutit! Naše zbraně nejsou světské. Jenom prosím, aby všichni, kdo se zúčastňují jakékoliv diskuze, dobře pochopili alespoň základy stavby, nejlépe i samotnou stavbu toho, s kým se neshodují. Nestůjte s kým nesouhlasíte, ale poznejte co nejlépe, proč stojí tam, kde stojí. Mít námitky bychom měli mít jenom proti takovému názoru, kterému dobře rozumíme, který chápeme až do důsledků, kvůli kterým právě takový názor odmítáme. Odmítat výklad nebo názor, aniž bychom mu rozuměli, je omezující a nekritické soustředění se na to „svoje“. Proto je tolik lidí, kteří nedovedou odůvodnit, proč zastávají nebo věří v „A“ a ne v „B“, křesťany nevyjímaje. Takoví lidé totiž náležitě (nebo i vůbec) nechápou ani svůj náhled „A“, ani náhled jiného „B“. Všeobecně platí, že čím více odmítáme vědět o jiných názorech, výkladech, výzkumech, objevech v kterémkoliv oboru lidské činnosti, včetně teologických pohledů, tím méně víme, proč zastáváme právě to naše stanovisko, kterému také asi moc nerozumíme. Takové chování vede jenom k osobní úzkosti a svět i církev prožívají maso-

12 ZÁPAS O DUŠI

vou úzkost až paranoi! To není nic nového pod sluncem, je to „jen“ jeden z důsledků hříchu. Dobře si všimněme, když dva nesouhlasí, ale oba rozumí do důsledku názoru toho druhého, zůstávají přáteli. Když dva nesouhlasí, a ani jeden nerozumí názoru toho druhého, komunikace zůstane naprosto zpřetrhána do chvíle, až jeden porozumí stanovisku toho druhého (ale nemusí jej přijmout). Bude to vždy ten „chápaný“, kdo se pokusí o navázání komunikace. Komunikace bude úplně obnovena teprve tehdy, až pochopí i ten druhý, přestože si každý může podržet svůj názor. Cesta k toleranci je jen jedna – naslouchat a chápat (to neznamená přijímat) názory druhých, pokud jsou mravně vzájemně přijatelné. Tak to platilo a platí vždy a ve všem, a platí to i v pohledu na Boha, tedy v teologii. Konec úvodu.

A teď k Vašemu dopisu. Mým základem, fundamentem, kořenem, mojí optikou je bible. V žádném případě netvrdím, že ji vykládám vždy správně. Poctivě stavím všechny své životní i teologické závěry na Božím slově, na bibli, tak jak jí rozumím v té či oné fázi svého chození s Kristem, tak jak mne vede Duch. Jistě, mám spolupratry v Kristu, kteří stojí také na fundamentu bible a jejich výklad se v jistých oblastech Písma s mým výkladem rozchází, podobně jako se rozchází můj vlastní výklad s dobou před 10 lety s mým dnešním. To není žádná tragédie, to je jenom dobré k tříbení nesrovnalostí, pokud jim obě strany rozumí. Tragédie je toto – v posledním ZODu č. 75 na str. 46. jsem napsal:

Největší problém vidíme v tom, že nám žádné biblicky podložené námitky vůbec nepřicházejí. Prostě NIC! Všechny námitky mých bratrů v Kristu jsou jen citová vyjádření jako, „kalvinistický folklór, nezastíraná povýšenost, militantní postoj, už mi nic neposílejte“ atd. Na to se nedá odpovědět. To jsou neuchopitelné „argumenty“, které ani argumenty nejsou! Proč mi někdo třeba nenapíše: „Bratře Pavle, zastáváte teo-

logii vytrvalosti svatých. Nemohu s Vámi souhlasit, protože verše x,y,z, o které se opíráte, interpretuji úplně jinak, ve světle veršů a,b,c, o které se opírám zase já. Verše x,y,z harmonizují s verši a,b,c takto...“ Umíte si bratře představit, jaký bychom měli zajímavý vzájemný dialog? Věcný, biblický a bez emocí. Umíte si představit jak by z něho všichni čtenáři těžili, jak bychom vzájemně tříbili biblické pravdy, aniž bychom nutně přijímali pohledy jiných! Zatím jsme za 13 let existence ZODu ještě nedostali ani jeden dopis, který by věcně a biblicky vyvracel naše stanoviska.

(konec citace)

Vidíte pane doktore, že i ti, kdo stojí na stejném fundamentu – bibli, kdo se dívají „stejnou“ biblickou optikou jako já, prakticky nikdy ve svých dopisech ZODu neargumentují biblickými verši, ale svými pohledy. Ročně dostáváme asi dva a půl tisíce dopisů a skoro stejný počet e-mailů. Za 13 let jsme dostali jen asi 20 dopisů s jednostrannými biblickými argumenty, které měly vyvrátit naši interpretaci. Jen dva příklady týkající se (1) víry a (2) hledání Boha:

- ◆ (1) Oni mu řekli: „Věř v Pána Ježíše, a budeš spasen ty i všichni, kdo jsou v tvém domě.“ (Skutky 16:31)
- ◆ (2) Bůh to učinil proto, aby jej lidé hledali, zda by se ho snad nějakým způsobem mohli dopátrat a tak jej nalézt, a přece není od nikoho z nás daleko. (Skutky 17:27)

Vedle tyto verše a,b,c, které měly obsahovat lidskou autonomii, však může kdokoliv jen trochu zběhlý v bibli, tedy nejen my v ZODu, postavit jiné verše x,y,z, které „tvrdí naprostý opak“:

- ◆ (1) Přirozený člověk nemůže přijmout věci Božího Ducha; jsou mu bláznovstvím a nemůže je chápat, protože se dají posoudit jen Duchem. (1 Korintským 2:14)
- ◆ (2) jak je psáno: Nikdo není spravedlivý, není ani jeden, nikdo není rozumný, není, kdo by hledal Boha; (Římanům 3:10-11)

ZÁPAS O DUŠI 13

Takový „rozpor“ najdeme v mnoha a mnoha dalších biblických sporech, nejen na téma *víry a hledání Boha*. Argumentace izolovanými verši vůbec neposlouží, spíše způsobí zmatek. Bez ucelených biblických souvislostí Starého a Nového zákona můžeme dojít k úplně protichůdným závěrům, ke kterým také docházíme i v křesťanském táboře – viz různé denominace. Jde o to, abychom verše x,y,z v souvislostech celé bible viděli v naprostém souladu s verši a,b,c. Dopis harmonizující výklad veršů a,b,c s verši x,y,z jsme zatím za celých 13 let vydávání ZODu ještě nedostali ani jednou! Argumentovat jen s verši a,b,c nebo jen s verši x,y,z je jen půl pravdy a přihřívání vlastní polivčičky. V momentě, kdy se polopravda začne nevědomě vydávat za celou pravdu, stává se nepravdou, a když vědomě, tak se stává lží. I kdybychom takový dopis s ucelenými biblickými souvislostmi dostali, tak nás nic nezavazuje, abychom přijali pisatelův výklad, jako nikoho nic nezavazuje, aby přijal výklad otištěný v ZODu. Byli bychom však vděční za takové dopisy, protože bychom pochopili, proč pisatel stojí právě tam, kde stojí a právě v tomto okamžiku by se mohla rozvinout věcná, a neemotivní diskuze, ze které by měli užitek všichni. Začali bychom komunikovat, každá strana by začala chápat výchozí stanoviska té druhé i třetí ..., upřímně bychom v jednom Duchu svatém začali hledat soulad mezi oblastmi veršů, jež se staly během dlouhé historie „tribunou“ jednotlivých denominací. Především by byl oslaven náš Pán Bůh, protože by nás to všechny nutilo, abychom se ponořili do Jeho Slova!

Právě jsme si řekli, proč křesťané, kteří staví na jednom základu – bibli, dochází k rozličným závěrům. Jedni totiž staví svoji křesťanskou věrouku na verších a,b,c a druzí na x,y,z místo toho, aby ji budovali na všech, tedy i na zdánlivě „protichůdných“ verších Starého a Nového zákona.

Jak se potom názorově mohou shodnout lidé, kteří vycházejí z úplně rozličných základů a ne z „jednoho“ jako křesťané! To, že se názorově neshodujeme, vyplývá z toho, že vycházíme každý odjinud, nestojíme na stejných základech. Tak jako já nemám v moci Vás přemístit na základ, na kterém stojím a stavím já, tak ani Vy nemáte moc mne přemístit na základ, na kterém stojíte a stavíte Vy. Tato vzájemná bezmocnost nás spojuje a jsou to jediná otevřená vrátka k slušnosti a toleranci ve vzájemném nesouhlasu, který byste asi Vy spíše nazýval pluralitou. Jediné, co nám zbývá, je objasnit a skutky dosvědčit naše chápání té druhé straně. Nic víc nemůžeme dělat, než si vážit a respektovat člověka a nechat jej žít v jeho intencích, pokud neohrožují svobodu toho druhého žít ve svých intencích. Lidově se tomuto pravidlu říká, „*žij a nech žít*“.

Dále, vážený pane doktore F., píše te toto:

Zapomínáte, že moderní demokratická společnost už je dávno prostá náboženského rasismu, že uznává navzájem se obohacující pluralitu názorů jako nepochybné plus při rozvoji kultury i sebereflektujícího myšlení, že nejhorší je naopak unifikace myšlení, názorů, vyznání, politického přesvědčení ...

Jak již jistě víte, mým základem a východiskem je bible a ne pluralitní názory a chápání moderní demokratické společnosti. Tím pádem nejsem oproštěn, odpusťte mi, Vašimi slovy, od „náboženského rasismu“. Apoštol Pavel řekl nevěřícím Židům a tím i nám všem:

◆ *V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména [než jméno Ježíš], zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni.*
(Skutky 4:12)

Biblické spasení je naprosto jedinečné, pouze skrze jedno Ježíšovo jméno. O pluralitě spásných vyznání bible vůbec nehovoří, naopak tvrdí, že nejsou

14 ZÁPAS O DUŠI

z Boha. Spasení je naprosto sjednoceno ve vyznání jednomu Ježíšovu Jménu. Jestli je tohle „náboženský rasismus“, tak potom je Petr po Kristu jeden z prvních, kdo jej v novozákonní době hlásal. Ježíš Kristus tvrdil totéž, navíc sám o sobě:

- ◆ *Ježíš mu odpověděl: „Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne“.* (Jan 14:6)

Jak vidíte, a to zatím jenom z „pouhých“ dvou veršů, jež naprosto zapadají do celého biblického kontextu, moderní, pluralitně myslící člověk musí buď (1) bibli úplně odmítnout jako nebezpečnou, nábožensky rasistickou, která unifikuje vyznání, názory, atd., což je ta nejhorší varianta, srovnatelná s naší nedávnou totalitní komunistickou minulostí; nebo (2) ji může chápat pouze jako zajímavou, nezávaznou a neškodnou antickou literaturu; proto (3) jí v žádném případě nemůže věřit jako Božím slovu a historické pravdě v čase a prostoru.

Před chvílí jsem popsal, co se stane, když se jedni křesťané soustředí na jednu oblast veršů, druhí na druhou, třetí na třetí atd. To potom vznikne pluralita v samotném biblickém okruhu – křesťanství. Jak dnes často vidíme, lidé nacházejí jenom jedno řešení, jak tuto různorodost překonat. Proto je zde ekumena, nebo-li společenství křesťanských církví, jež usiluje o překonání rozdílů ve víře, což nejde jinak než odstraněním jednotlivých doktrín. Extrémnější odstín globalizace náboženství může jít o krok dál a spojit věřící všech náboženských vyznání celého světa na základě humanismu. Potom veškerá náboženská věrouka a vyznání musí jít stranou, protože doktríny rozdělují. V obou případech se jedná o náboženství, kde je středobodem člověk, ne Bůh. Jestliže v zájmu demokratické společnosti je, aby biblická věrouka, jako jediná pravdivá, byla utišována, tak to musí také platit i pro nekřesťanská náboženská i nenáboženská učení.

Takové trendy vidíme všude kolem sebe. Pravda je potom relativní pojem, a v podstatě vše je „pravda“ a každý má i nemá „pravdu“ současně. Pravdu v pluralitní humanistické společnosti nemá jenom ten, kdo něčemu opravdu věří, protože tím veřejně a účinně ohrožuje všechny ostatní relativní „pravdy“ – a tím je pro společnost nebezpečný. Ten, kdo věří důsledně poznané pravdě, může být pojmenován hanlivým jménem, ať zastává jakýkoliv náboženský, filozofický nebo politický názor.

Pojďme znovu k Vašemu dopisu, který otvíráte takto:

*Rikáte-li: „Jedním z mých častých modlitebních „požadavků“ ve světle současných událostí je, aby **Bůh etnické Židy „přitáhl“ ke Kristu, protože naprostá většina etnického lidu totiž do Božího společenství Izraele vůbec nepatří,“ a dále: „vidíme, že být bez Krista znamená nemít členství ve společenství Izraele, nemít Abrahama za duchovního otce, nemít zaslíbení, nemít naději, nemít ani Boha,“ je to opravdu nehorázné tvrzení, jímž upíráte židům jejich víru, jako byste zapomněl, že právě z judaismu křesťanství vzešlo, že první křesťané (tak se ovšem ještě nenazývali) pěstovali své nové učení de facto jako židovské sekty. Nevím, jestli si uvědomujete, že evidentně vyvyšujete jednu náboženskou víru nad druhou, když stoupencům judaismu přejete to nejhorší, co je může potkat (z jejich hlediska) – že víru svých předků ztratí a přijmou víru jinou.***

Jistě smím vycházet z bible. Vezměte mi ji a jsem bez názoru, budu plavat v moři relativních bezpodstatných „pravd“, které se vzájemně „nevylučují“, přestože každá tvrdí něco jiného. Já si opravdu přeji, aby židé přijali Pána Ježíše Krista jako svého Mesiáše a Spasitele. Z úhlu pohledu bible to není nehorázné tvrzení. Vždyť jej nemám ze sebe! Mnohem „nehorázněji“ než já to tvrdí žid, Pavel z Tarsu:

- ◆ *Přál bych si sám být proklet a odloučen od Krista Ježíše za své bratry, za lid, z něhož pocházím. (Římanům 9:3)*

Pavel si přeje být proklet, což je odloučení od Krista, jenom aby jeho bratři židé, z nichž on sám pochází, Krista poznali! Pane doktore, cožpak jsem v článku „Abrahamovo potomstvo“ (ZOD 74, str. 21) nepodpořil biblické tvrzení, že židé bez Krista jsou odloučeni od společenství Izraele, od smlouvy Božího zaslíbení, od naděje a bez Boha veršem Ef 2:12? Anebo, že dětmi Abrahamovými nejsou jeho tělesné děti, ale děti zaslíbené veršem Ř 9:7? Vždyť jsem je jen volně opakoval, což Vy považujete za nehoráznost. Podívejte se na text článku znovu, verše jsou citovány hned za „mým“ tvrzením. Věřte mi, nejsem jejich autorem, bibli jsem ne-napsal, tu vdechl Duch svatý! Někdy až malomyslním a často se sám sebe táži, zda někteří čtenáři opravdu mluví česky. Vy nesouhlasíte s „mým“ tvrzením „A“, ale opomněl jste vysvětlit následující důvod „B“, totiž biblické verše (Ef 2:12, Ř 9:7), o které se to tvrzení opíralo. Taková argumentace se zase zakládá jen na polovičnických pravdách, jenom na tom, co jsem napsal, ale ne už na tom, proč jsem to napsal a čím to odůvodňuji. Myslím si, že to není fér, protože tímto způsobem může kdokoliv obvinít kohokoliv a z čehokoliv. Právě užitím polopravd se obviňují nevinní v celé dlouhé historii padlého lidstva, obzvláště v totalitách. Připomeňme si Husův soud v Kostnici. Nikdo nechtěl vyslechnout biblické odůvodnění jeho prohlášení. Nemusíte přijmout to, co bible tak jasně říká, ale v zájmu pravdy byste měl říci něco v tomto smyslu:

Bible tvrdí (Ef 2:12), že ti, kdo jsou bez Krista, nepatří do společenství Izraele, nemají účast na Božích smlouvách zaslíbení, nemají naději, ani Boha na světě. Dále bible tvrdí (Ř 9:7), že Abraham není otcem všech svých potomků. Toto je nehorázné tvrzení, a někteří lidé, jako

Pavel Steiger, jej opakují a šíří tiskem.

A jsem spokojený! Víím, že víte, proč tvrdím, co tvrdím. Napsal byste celou pravdu kolem této záležitosti, nejen polovinu. Vše co byste napsal, by bylo férové tvrzení, rozhodně byste neztratil v mých, a věřím, že i v očích mnoha jiných, ani zrnko důstojnosti. Váš názor bych Vám nemohl ani vyvrátit ani dokázat, ani bych se o to nepokoušel, protože můj výchozí předpoklad a důkaz – bible, by tím byl mimo diskuzi. Nám oběma by bylo jasné, že nestavíme na společném fundamentu, proto se naše názorové stavby odlišují již tím, že každá stojí na jiném pozemku. Plně bych respektoval Vaše právo tyto verše odmítnout. Je mi také jasné, že i ti, kdo se hlásí k dědictví Božího zjevení v bibli, se mnou nemusí souhlasit. Rozumím jejich důvodům, ale nepřijímám je. Na to snad ještě máme, doufám že všichni, v „pluralitní“ společnosti právo.

Dnes ráno (27.12. 2002) jsem poslouchal na Českém rozhlase 2, že bible je mnohvrstevnatá, každý ji prý může vyložit tak, jak jí právě nejlépe rozumí a chápe. Proti takovému biblickému pluralismu jsem naprosto bezmocný. Jakákoliv interpretace je potom „správná“, všichni mají „pravdu“, což ve skutečnosti znamená, že ji nemá nikdo. Vše se stává neuchopitelné.

Nejsem vůbec proti frázi „bible je mnohvrstevnatá“, jde mi jen o to, co se tím rozumí. Jestliže každá nová nejsvrchnější vrstva biblické pravdy (zjevení) navazuje a vychází z předešlé vrstvy biblické pravdy (zjevení) a vysvětluje, rozšiřuje nebo naplňuje smysl všech starších vrstev, na kterých sama spočívá, potom je fráze „mnohvrstevnatost bible“ v naprostém pořádku. Takovou základní vrstvou biblické pravdy je Starý zákon, i když sám se skládá z mnoha vrstev, a na něm spočívá a z něj vychází svrchní biblická pravda (zjevení) Nový zákon, i ten může mít více vrstev. Myslím, že právě zde v postupném odhalování biblické prav-

16 ZÁPAS O DUŠI

dy, totiž v progresivním zjevení vězí náš problém. Píšete:

upíráte židům jejich víru, jako byste zapomněl, že právě z judaismu křesťanství vzešlo, že první křesťané (tak se ovšem ještě nenazývali) pěstovali své nové učení de facto jako židovské sekty.

Já ale přece nezapominám na to, že křesťanství vzešlo z judaismu! Vždyť jsem v „Abrahamově potomstvu“ napsal na str. 21, že ti, kdo jsou v Kristu, a mezi ně zajisté patřili první křesťané židovského původu, „židovské sekty“ – jak jste je nazval, patří k opravdovému Božímu Izraeli. Napsal jsem, že nemít Krista, znamená nemít členství ve společenství Izraele. Záměrně jsem vynechal slova „křesťan“ a „církev“, aby jméno Izraele, na němž „vrstva“ církve (všech, kdo jsou v Kristu) spočívá obzvláště vynikla!

Neustále ve svých článcích zdůrazňuji, že Starý zákon musíme vždy vysvětlovat ve světle Nového zákona. Každá další nová vrstva biblické pravdy poodhalí a vysvětlí předešlé pravdivé Boží zjevení a sama až dosud zjevenou pravdu dočasně uzavírá. Prosim, přesvědčte se, že právě článek „Abrahamovo potomstvo“, ZOD 74, str. 28, končí malou tabulkou, která bezvýhradně potvrzuje, že křesťanství vzešlo z judaismu! Judaismus je jen dřívější vrstva úpného Božího biblického zjevení. Judaismus je fyzický stín duchovní skutečnosti, jež spočívá v židovském Mesiášovi – Ježíši Kristu. Bez judaismu nemám Krista! Nikdy jsem na to nezapomněl a vždy to připomínám. To, co dále píšete, že židům upírám víru, je myslím nedorozumění. Pane doktore, jak mohu židům upírat víru? Cožpak jsem to já, na kom záleží, v co věří? Cožpak mám moc upřít někomu něco co neudělují? Židé, až na několik výjimek, upírají víru sami sobě odpíráním svého židovského Mesiáše – Ježíše Krista. Pro křesťany jiný Mesiáš není a ke spáse nevede jiná cesta než skrze kříž. Doposud jsem se nesetkal ani

s jedním židem, který by mi vytýkal, že bych mu něco upřel. Ale setkal jsem se s několika židy, kteří ctí stejného Mesiáše – Pána Ježíše Krista jako já. Jak mohu někomu upřít to, co nerozdávám? Cožpak jsem to já, kdo může určovat obsah víry judaismu či křesťanství? Myslím, že mne přeceňujete. Pokud je Abraham otcem židů i mnohých národů, pak mají věřící židé i pohané společného Boha i Mesiáše a měli by být jeden lid:

◆ *Tak zůstane v platnosti zaslíbení dané veškerému potomstvu Abrahamu – nejen těm, kdo stavějí na zákoně, ale i těm, kdo následují Abrahama vírou. On je otcem nás všech, jak je psáno: „ustanovil jsem tě za otce mnohých národů“. Je naším otcem před tváří toho, v nějž uvěřil, před Bohem, který dává život mrtvým a povolává v bytí to, co není. On uvěřil a měl naději, kde už naděje nebylo; tím se stal „otcem mnohých národů“ podle slova: „tak četné bude tvé potomstvo“.* (Římanům 4:16-18)

Dále píšete:

Nevím, jestli si uvědomujete, že evidentně vyvyšujete jednu náboženskou víru nad druhou, když stoupencům judaismu přejete to nejhorší [Krista], co je může potkat (z jejich hlediska) – že víru svých předků ztratí a přijmou víru jinou.

Jak mohu vyvyšovat jednu víru nad druhou, když judaismus a křesťanství jsou jen dvě „vrstvy“ téže víry? Pravý judaismus **byl** nezletilý synovství se všemi právy dědice; křesťanství **je** dospělé synovství se stejnými právy dědice, bez ohledu na pokrevní spřízněnost s Abrahamem:

◆ *Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil. Chci říci: Pokud je dědic nezletilý, ničím se neliší od otroka, ač je pánem všeho. Je podřízen poručníkům a správcům až do doby, kterou otec předem stanovil. Tak*

ZÁPAS O DUŠI 17

i my, když jsme byli nedospělí, byli jsme otroky vesmírných mocí. Když se však naplnil stanovený čas, poslal Bůh svého Syna, narozeného z ženy, podrobeného zákonu, aby vykoupil ty, kteří jsou zákonu podrobeni, tak abychom byli přijati za syny. (Galatským 3:29-4:5)

Dokud Boží zjevení sestávalo jen z judaistické vrstvy, jejímž ústředním tématem bylo zaslíbení Mesiáše, potom nikdo z věřících židů nemohl překročit dané zjevení. Byla to celá tehdejší Boží zjevená pravda. Zde ale Boží zjevení pravdy neskončilo. Bůh zjevení rozšířil o další (nejsvrchnější vrstvu), o vrstvu nové smlouvy, o Kristovo tělo – což je pravý Izrael Boží:

◆ *Neboť nezáleží na obřezanosti ani neobřezanosti, nýbrž jen na novém stvoření. A všem, kdo se budou řídit tímto pravidlem, Izraeli Božímu, pokoj a slitování. (Galatským 6:15-16)*

Do Božího Izraele již patří všechny zaslíbené děti, ať židovského – obřezaného původu, nebo pohanského – neobřezaného původu. Nová vrstva nové smlouvy, to je Kristova oběť za hříchy a víra v ní zaslíbenými Božími dětmi, naplnila spásu zaslíbených starozákonních židů, kteří žili jen v nezletilosti fyzických stínů a v očekávání dospělosti duchovní skutečnosti svého Mesiáše.

◆ *Je snad Bůh toliko Bohem židů? Což není též Bohem pohanů? Zajisté i pohanů! Vždyť je to jeden a týž Bůh, který obřezané ospravedlní z víry a neobřezané skrze víru. To tedy vírou rušíme zákon? Naprosto ne! Naopak, zákon potvrzujeme. (Římanům 3,29-31)*

Pane doktore, jistě, nemusíte přijímat to, co říká Nový zákon, není v mé moci Vám víru ani upřít ani udělit. Nový zákon, dosud nejsvrchnější vrstva zjevení, však jasně učí, že Kristus nepřišel Zákon – judaismus zrušit, ale naplnit! Judaismus zaslíbených starozákonních židů se v jednom dni o Letnicích, kdy sestoupil do srdcí Božích dětí Duch

svatý, završil v Kristovo tělo, církve, nový národ, pravý Boží Izrael. Podívejte se, jak všechny uvedené verše do sebe zapadají:

◆ *Jsou to Izraelci, jim patří synovství i sláva i smlouvy s Bohem, jim je svěřen zákon i bohoslužba i zaslíbení, jejich jsou praotcové, z nich rodem pochází Kristus. Bůh, který je nade všemi, buď pochválen na věky, amen. Ne že by slovo Boží selhalo. Vždyť ne všichni, kteří jsou z Izraele [Jáko je zaslíbený potomek, ne Ezau], jsou Izrael, ani nejsou všichni dětmi Abrahamovými jen proto, že jsou jeho potomci, nýbrž „z Izáka [Izák je zaslíbený potomek ne Izmael] bude povoláno tvé potomstvo“, to jest: dětmi Božími nejsou tělesné děti, nýbrž za potomky sepovažují děti zaslíbené. (Římanům 9:4-8)*

V Kristu není rozdíl mezi Židem a Řekem. Zaslíbenost Božích dětí nemá s etnickým původem vůbec nic společného. Do etnického národa se člověk rodí tělesně, do Božího národa se člověk rodí duchovně, znovuzrozením skrze Ducha svatého ...

Judaismus, ač bývával před Kristem celou zjevenou pravdou, je dnes, po Kristu, již „jen“ historickou, tedy dílčí pravdou. Je jednou z časnějších vrstev dosud zjevené pravdy. Dílčí historická pravda (polopravda, poloinformace) není v žádném případě nepravda nebo lež. Dílčí pravda se stává nepravdou nebo lží až tehdy, když se vydává za celou pravdu. Celá pravda je souhrn všech dílčích složek pravdy. Celá biblická pravda je Starý a Nový zákon dohromady. Novější překrývá a především naplňuje starší pravdu. Judaismus a křesťanství jsou naprosto neoddělitelné vrstvy téže Boží pravdy. Nejsou to dvě náboženské víry, jak se domníváte, ale jedna! Nejen pro Vás, ale i pro samotné židy je nepřijatelné, že by měl být judaismus naplněn v Kristu. Zákonický judaismus je podle Nového zákona ustrnutí na překonané pravdě. Takový juda-

18 ZÁPAS O DUŠI

ismus není dotažen do svého slavného cíle, protože odmítá svého Mesiáše a žije jen v obrazech a stínech dnešní skutečnosti:

- ◆ *To všechno je jen stín budoucích věcí, ale skutečnost je Kristus. (Koloským 2:17)*
- ◆ *Avšak jejich myšlení na tom ustrnul. Až do dnešního dne zůstává onen závoj při čtení staré smlouvy a zůstává skryto, že je zrušen v Kristu. A tak až podnes, když se čte Mojžíš, leží na jejich srdci závoj. Avšak „když se obrátí k Pánu, je závoj odstraněn“. Duch je tím Pánem, kde je Duch Páně, tam je svoboda. (2. Korintským 3:14-17)*

Velmi dobře si uvědomuji, že evidentně vyvyšuji Kristův zákon nad zákon Mojžíšův, vždyť Kristus Mojžíše i Eliáše zastínil a naplnil – to je evangelium!

- ◆ *A když se modlil [Ježíš], nabyla jeho tvář nového vzhledu a jeho roucho bělostně zářilo. A hle, rozmlouvali s ním dva muži – byli to Mojžíš a Eliáš; zjevili se v slávě a mluvili o cestě, kterou měl dokonat v Jeruzalémě. Petra a jeho druhy obestřel těžký spánek. Když se probrali, spatřili jeho [Kristovu] slávu i ty dva muže, kteří byli s ním. V tom se ti muži [Mojžíš a Eliáš] začali od něho vzdalovat; Petr mu řekl: „Mistře, je dobré, že jsme zde; udělejme tři stany, jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi.“ Nevěděl, co mluví. Než to dopověděl, přišel oblak a zastínil je. Když se ocitli v oblaku, zmocnila se jich bázeň. A z oblaku se ozval hlas: „Toto jest můj vyvolený Syn, toho poslouvejte.“ Když se hlas ozval, byl už Ježíš sám. ... (Lukáš 9:29-36)*

V době Nové smlouvy žádné stánky, žádné chrámy již nejsou zapotřebí, aby v nich přebýval Bůh. Bůh sídlí v srdcích svých zaslíbených dětí, židech i pohanech, a tak se oni sami stávají Božím chrámem. V žádném případě ale nevyšují, jak píšete, jednu náboženskou víru nad druhou, protože zde ne-

jde o dvě víry, ale o jednu. Proto židům přeji z jejich hlediska to „nejhorší“, aby byli jedno a přijali Krista, aby se ze svého ustrnutí dali do pohybu, aby byli ve své pravé víře, aby nebyli pouze tělesnými potomky Abrahama, Izáka a Jáko-
ba (Izraele), ale aby byli i duchovními potomky jako je každý v Kristu, aby byli Izraelem Božím! Dále píšete:

Židovské náboženství jako mnohem starší varianta monoteismu má právo i na určitou úctu od svých „potomků“, křesťanství a islámu. Zapomínáte, vážený pane Steigere, že bez judaismu by křesťanství nikdy nevzniklo, vždyť stavělo na židovských základech, naopak postava Ježíše je i součástí islámské věrouky, byť ne v oné boho-lidské roli, jež mu křesťanství přisoudilo.

Snad jsem, pane doktore, dost podrobně vysvětlil, jak je judaismus a křesťanství propojeno. Bez judaismu by křesťanství nevzniklo. Na to jsem nikdy nezapomněl a nikdy jsem tomu jinak nerozuměl. Nechápu, jak jste k takovému závěru vůbec došel? Vše jsem doložil biblickými verši. K tomu ale dodávám, že tak jako křesťanství nemohlo vzniknout bez judaismu, tak judaismus bez křesťanství je slepá ulička, postrádající svůj bytostný smysl, ke kterému si jej Bůh v historickém prostoru a čase nastrojil a předurčil, aby jeho naplněním zbudoval cíl svého zjevení – Kristovo tělo, Izrael Boží, jenž je pravý potomek Abrahama, Izáka a Jáko-
ba (Izraele). Jak mohu zneuctívát judaismus, vždyť jsou to mé kořeny? Považuji se přece za pravého potomka Abraháma, Izáka a Jáko-
ba! Bez slibu, který jim Bůh dal, jsem naprosto ztracen! Slib, který jim Bůh dal, byl, že v jejich potomku, jímž je Kristus, dojdou spase-
ní všechny národy, tedy i Češi! Jak jste k tomu dospěl, že neprokazují judaismu určitou úctu? Vždyť bych tak popřel základy, z nichž vyrůstá spása! Na islám a boho-lidskou formu Ježíše Krista opravdu není v této odpovědi místo, snad jindy.

ZÁPAS O DUŠI 19

Dále píšete:

Zdá se mi, že vidíte tuto problematiku příliš zjednodušeně, hodnotíte vše jednostrannou optikou z pohledu křesťanské věrouky, a tak se stalo, že váš přístup je ahistorický, vývojově diskontinuítní a tedy ve svém pojetí už principiálně nesprávný a nepravdivý.

Máte naprostou pravdu, že vše posuzuji jednostrannou optikou z pohledu křesťanské věrouky. Raději bych použil optiku Nového zákona. Stavíme totiž na různých základech a pozemcích, proto nemůžeme nikdy dojít ke stejným závěrům. Nemyslím ale, že je to zjednodušený pohled. Naopak, jsem přesvědčen, že právě pro tu optiku Nového zákona je křesťanský pohled jako jediný historický, a naprosto kontinuální. Z mnoha jenom dva příklady:

(1) jediná oběť Ježíše Krista na kříži za hřích naplnila a završila chrámové oběti zvířat, které hřích pouze přikrývaly.

(2) stvoření osobního nového srdce, nového chrámu, ve kterém sídlí Duch svatý a Kristův zákon, je završením mojžíšovského zákona, jenž byl vytesán Božím prstem na kamenné desky, jež byly uloženy v chrámové nejsvětější svatyni zbudované lidskýma rukama, v níž přebýval Bůh Izraele.

To je ta pravá návaznost a naplnění v historickém a časovém momentu, kdy Pán Ježíš Kristus na sebe vzal hříchy svých zaslíbených dětí, pravých potomků Abrahama, Izáka a Jákoba. Kdyby tomu bylo tak, jak to vidíte Vy, že se totiž jedná o dvě různé víry (jednu prý vyvyšují nad druhou), potom je diskontinuítní jak judaismus, tak křesťanství. Judaismus by neměl pokračovatele a křesťanství by nemělo předchůdce. Posuďte sám:

- ◆ *Nuže slyš, veleknězi Jóšuo, ty i tvoji druhové, kteří sedí před tebou: Tito muži jsou předzvěstí toho, že přivedu svého služebníka, zvaného Výhonek [Kristus]. (Zacharjáš 3:8)*

Cožpak velekněz Jóšua a jeho druhové nebyli jen stínem a předzvěstí pravého Velekněze, Ježíše Krista? Vztah judaismu a křesťanství vidím tedy úplně obráceně. Právě v izolovaném judaismu dochází k „vývojové diskontinuitě“, a proto si myslím, že právě Vaše pojetí je principiálně nesprávné a nepravdivé.

Vidíte, pane doktore, když dva vycházejí z různých předpokladů, nezbyvá nic jiného, než nesouhlasit, ale vzájemně se respektovat, protože jsou oba stvořeni tímž Bohem. Dále píšete:

Promiňte, ale musel jsem vám to napsat, a chci vás ještě poprosit, abyste si vážil židů a jejich víry, jež hrála tak významnou roli v historii (i křesťanské), a už víckrát se nemodlil za to, aby byla zničena a aby židé od své víry odpadli. Taková přání z úst vzdělaného člověka by byla opravdu velmi trapná. Věřím, že jste to přeci jen myslel jinak, než jak to vyznělo ve Vašem článku.

Pane doktore, vážím si židů a mám je na srdci víc než kterýkoliv jiný národ. Omlouvám se Vám, že můj vztah vychází z bible, ale budu se dál modlit, aby si konečně uvědomili, že jejich víra, jejich Zákon byl naplněn v zákonu Pána Ježíše Krista. Židé bez Krista od víry nemohou odpadnout, protože už odpadli. Jejich judaistickou víru, i během jejich čtyřicetiletém bloudění po poušti, představuje jenom jejich Mesiáš – Pán Ježíš Kristus:

- ◆ *Chtěl bych vám připomenout, bratří, že naši praotcové byli všichni pod oblakovým sloupem, všichni prošli mořem, všichni byli křtem v oblaku a moři spojeni s Mojžíšem, všichni jedli týž duchovní pokrm a pili týž duchovní nápoj; pili totiž z duchovní skály, která je doprovázela, a tou skálou byl Kristus. (1K 10:1-4)*

Milý pane doktore, vím, že se Vám to nezamlouvá, jediné co Vám asi zbývá, je dál odmítat nebo popřít, co tak jasně a výslovně učí Nový zákon i Starý zákon. Má tvrzení asi zůstanou ve Vašich

20 ZÁPAS O DUŠI

i očích některých křesťanů trapná. Jsem s tím smířen. Můj pohled nemá se světskou moudrostí naprosto nic společného. Světský pluralitní pohled na současnost a rozumové úvahy přirozených lidí nemohou přinést pochopení věcí Božího Ducha, protože jsou mu bláznovstvím (1K 2:14):

◆ *Kde jsou učenci, kde znalci, kde řečníci tohoto věku? Neučinil Bůh moudrost světa bláznovstvím? Protože svět svou moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém díle, zalíbilo se Bohu spasit ty, kdo věří, bláznovskou zvěstí. (1. Korintským 1:20-21)*

Omlouvám se, vím, že jsem blázen pro mnohé, ale nemohu zastávat pluralitu názorů. Dále píšete:

Pevně doufám, že tvář v tvář šesti milionům židovských obětí holocaustu, jež během pár válečných let vyvraždili v Krista věřící arijští „ostří hoši“, byste hovořil jinak. Neriskoval byste přeci svou vlastní spásu ...!

Vážený pane doktore, jistě sám podvědomě cítíte, že ani jeden z těch „ostrých hochů“ v Krista nevěřil. Nikdo, kdo věří v židovského Mesiáše, Pána Ježíše Krista, přece nemůže vraždit v Jeho jménu ani židy, ani kohokoliv jiného. Opravdu máte znovuzrozené křesťany, kteří pro Krista dýchají, za tak podlé, že by vyvraždili 6 milionů Židů? Nevěřím, že myslíte vážně to, co jste napsal. Každý, kdo zabíjí ve jménu Boha, Krista nezná! Jakákoliv válka a popravy ve jménu kohokoliv nebo čehokoliv, tedy i ve jménu Krista, byla a je válka pohanů a ne křesťanů. „Bůh“ nebo „křesťanství“ je jen pláštík pro obyčejnou válku nebo vraždění, jež má vždy jen kořistné a chtivé důvody. Jiná motivace neexistuje! Napadá jen ten, kdo chce kořistit, kdo chce dosáhnout svého cíle.

◆ *Odkud jsou mezi vámi boje a sváry? Nejsou to právě vášně, které vás vedou do bojů? Chcete mít, ale nemáte. Ubíjíte a nevrážíte, ale ničeho nemůžete dosáhnout. Sváříte se a bojujete – a nic nemáte, protože neprosíte. (Jakubův 4:1-2)*

Kdo prosí Boha, ten má vše – totiž Jeho samotného, proto nepotřebuje kořistit bojem. Mnoho „křesťanů“ jsou „křesťany“ jen podle jména. Kristovo království není přece z tohoto světa:

◆ *Ježíš řekl: „Moje království není z tohoto světa. Kdyby mé království bylo z tohoto světa, moji služebníci by bojovali, abych nebyl vydán židům; mé království však není od tud.“ (Jan 18:36)*

Ježíš nikdy neprosazoval své království mečem. Nikdy! Kdo Jeho království mečem prosazuje, nepatří Mesiášovi – Ježíši Kristu. Ježíš zastavil i Petra, když jej bránil mečem. Za Kristovo království se NIKDY nebojuje mečem, ale Duchem!

◆ *Ačkoliv totiž chodíme v těle, nebojujeme podle těla. Zbraně našeho boje totiž nejsou tělesné, ale jsou v Bohu mocné k boření pevností: Boříme výmysly a každou povýšenost, která se pozdvihuje proti poznání Boha; uvádíme každou myšlenku do zajetí, aby byla poslušna Krista. (2. Korintským 10:3-5 NBK)*

Boj těch, kdo patří Mesiášovi, není tělesný. Je to duchovní boj, který je zmocněn Bohem. Ten boří lidské výmysly. Kdybych stál tvář v tvář 6 milionům židovských obětí holocaustu, tak bych před nimi poklekl a v slzách bych je prosil, aby uvěřili ve svého Mesiáše, o kterém jejich prorok Izajáš učí:

◆ *V onen den bude výhonek Hospodinův [Ježíš Kristus] chloubou a slávou, plod země důstojností a okrasou pro ty z Izraele, kdo vyvázli. (Izajáš 4:2)*

Přál bych si, a všechno bych udělal pro to, aby každá jejich myšlenka byla uvedena do zajetí, aby byla poslušna Krista. A co se týká riskování mé osobní spásy?

◆ *Každý, kdo se ke mně přiznává před lidmi, k tomu se i já přiznám před svým Otcem v nebi; kdo mě však zapře před lidmi, toho i já zapru před svým Otcem v nebi. (Matouš 10:32-33)*

ZÁPAS O DUŠI 21

Pane doktore, uznejte, že když vycházím z Písma a věřím mu, pak všem lidem, i etnickým židům, musím zvěstovat Krista! Obzvláště tváří v tvář těm, kdo by šli na smrt do osvětlimských plynových komor! Kdybych poslechl Vaši radu, a Krista bych před nimi zaprel, riskoval bych svoji spásu! Dále reagujete na moje prohlášení „Necítím potřebu činit pokání, protože jim ze srdce nepřeji nový chrám s kněžími a obětními býky a kozly.“ takto:

Před pár lety jsem byl o Velikonocích v Arménii, v Ečmiadzinu. Jak asi víte, Arméni se považují za nejstarší křesťanskou kontinuálně existující církev na světě. A víte, jak tam dodnes Velikonoce slaví? Podřezávají obětní berany a kozly ...!

Vůbec není podstatné, jak je stará a kontinuální arménská církev. Není ani podstatné to, že se někdo narodí v židovské rodině s obřízkou nebo v křesťanské rodině se křtem. Tělesný původ ani „pečet“ příslušnosti k jakémukoliv viditelnému společenství je, pokud se spásy týká, naprosto nepodstatný. Jak jsme již citovali z Písma, dětmi Božími nejsou tělesné děti, nýbrž za Abrahamy potomky se považují děti zaslíbené. Nic, kromě Božího zaslíbení, ani příslušnost k nejstarší církvi na světě, nikoho nekvalifikuje k Božím synovstvím!

Neznám motiv, proč slaví arménští křesťané Velikonoce podřezáváním beranů a kozlů. Vím jen to, že totéž dělají na konci ramadanu i muslimové.

(1) Jestliže toto zabíjení chápou jako oběť za svoje hříchy, pak nejsou křesťany, protože by nespolehali na Ježíšovu oběť. Ježíš by pro ně ve skutečnosti potom byl nedostatečnou a neúčinnou obětí. Křesťanství spočívá právě v účinné Kristově krvavé oběti za hříchy Jeho lidu! Bez vylití krve Boha – Ježíše Krista není odpuštění!

◆ *V zápalné oběti ani v oběti za hříchy, Bože, jsi nenašel zalíbení. Proto jsem řekl: Zde jsem, abych konal, Bože, tvou vůli, jak je o mně v tvé*

knize [ve Starém židovském zákonu] psáno. Předně říká: „Oběti ani dary, oběti zápalné ani oběti za hříchy jsi nechtěl a nenašel jsi v nich zalíbení“ – totiž v takových, jaké se oběťují podle zákona. Potom však řekne: „Zde jsem, abych konal tvou vůli.“ Tak ruší prvé, aby ustanovil druhé. Tou vůlí jsme posvěceni, neboť Ježíš Kristus jednou provždy obětoval své tělo. Každý kněz stojí a koná denně bohoslužbu, znovu a znovu přináší tytéž oběti, ale ty nikdy nemohou navždy zahladit hříchy. Kristus však přinesl za hříchy jedinou oběť, navěky usedl po pravici Boží. (Židům 10:6-12)

Krvavé oběti zvířat jsou Kristovou jedinou obětí navždy zrušeny a Bohu se NELÍBÍ! Nebo,

(2) Není to oběť, je to oslava, tedy upomínka. Podřezávání kozlů a beranů jako upomínku nebo oslavu nám ale Pán Ježíš Kristus nepřikázal. On nám přikázal, abychom si jeho oběť připomínali takto:

◆ *Pak vzal chléb, vzdal díky, lámal a dával jim se slovy: „Toto je mé tělo, které se za vás vydává. To čiňte na mou památku.“ A právě tak, když bylo po večeři, vzal kalich a řekl: „Tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá.“ (Lukáš 22:19-20)*

Chléb symbolizuje a připomíná Jeho účinnou oběť za hříchy lidu! Kalich symbolizuje a připomíná Novou smlouvu milosti! Podřezávání kozlů a beranů může nanejvýš připomenout starozákonní chrámové oběti podle starého judaistického zákona, v kterých Bůh, jak jsme právě četli, zalíbení nenašel, které zrušil naplněním Kristovou obětí, v níž Bůh už zalíbení našel.

Tedy, oslava Velikonoc podřezáváním kozlů a beranů je v nejlepším případě „oslava“ nebo „upomínka“ na starozákonní chrámové oběti, v nichž Bůh nenašel zalíbení. V tom horším případě odhaluje nevíru v Kristovu účinnou oběť na kříži. Možná, že existuje třetí důvod,

22 ZÁPAS O DUŠI

který neznám. Obě motivace mají jednoho společného jmenovatele – Kristova oběť na kříži je zamlčena ...

Děkuji Vám za dopis a příležitost si vyříbit svoje stanoviska a výchozí základnu. Vy i já nyní lépe chápeme, kde stojíme a proč tam stojíme.

Mějte se dobře, ať se Vám vše daří.
Váš pavel steiger

CO JE POČÁTKEM ZNOVUZROZENÍ?

* Zdravím Vás, a přejudu rovnou k věci:

Při studiu Janova evangelia jsem zjistil, že vlastně nemůžu zjistit, co Ježíš odpověděl Nikodémovi na jeho otázku, jak se to může stát, že se člověk narodí znovu (Jan 3:9). Připadá mi to, že Ježíš odpověděl na tuto jasnou otázku poněkud neurčitě a symbolicky. **Když je podmínkou přijetí do nebeského království právě ono znovuzrození, tak by toto téma mělo být vysvětleno co nejsrozumitelněji, že? Z bible totiž jednoznačně vyplývá, že tedy my lidé se rodíme na tento svět duchovně znovuzrození, daleko od Boha, nemůžeme jinak než hřešit, Boha nemáme v přirozenosti hledat, takže když se nad tím tak člověk zamyslí, skutečně nechápe, jak se najednou může přirozený člověk přeorientovat a žít pro Boha – zázrak, ne? Jak si tuto změnu vysvětlit – co si o tom myslíte? Je počátkem znovuzrození to, že člověk má nezvládatelné problémy – jak třeba napsal mému věřícímu příteli v reakci na jeho křesťanské webové stránky jeden člověk? Napsal něco ve smyslu toho, že věc se má tak, že (ten můj věřící přítel) má problémy, a proto se přidal k dalším blbcům, kteří mají problémy (myšlena je tedy církev). Čímž jednou větou shrnul víru i církev ... **Možná by stálo za to udělat takový menší průzkum mezi těmi, kteří vydali svůj život Kristu, co je k tomu vedlo.** Co se týče mé osoby, tak já bych sám sebe hodnotil jako člo-**

věka stále hledajícího a stále se konfrontujícího s křesťanstvím, protože mi právě vůbec nesejde, že bych se musel před Bohem z něčeho zodpovídat a dokonce třeba ztratit život! Takže, co si o tomto tématu myslíte? A musím se také přiznat, že když jsem tak nad touto záležitostí přemýšlel, napadla mě možná poněkud kacířská myšlenka, že my lidé vlastně nemáme před Bohem žádnou zodpovědnost za své činy, když se automaticky rodíme na tento svět do stádia hříchu a odcizení se od Boha, vinou ne naší, ale nějakého Adama, kterého nikdo ani nezná, ani nemůže znát. Takže proč bychom měli podléhat soudu? Jak byste na toto odpověděl, to mě fakt zajímá ...

S předchozí otázkou souvisí i následující, a sice že mi poněkud schází větší důraz na to, že my lidé jsme spíše oběti hříchu než nějakí svévolníci, kteří hřeší schválně – jak třeba píše apoštol Pavel v Galatským 5:19, že skutky lidské „svévole“ jsou ty a ty ... Když znovuzrozený člověk nemůže jinak než hřešit, tak jakápak svévole? Myslím si totiž, že to je docela důležité dávat správný důraz na to, jak se věci ve skutečnosti mají, protože jinak by mohlo z této problematiky vyplynout, že prostě nebudeme svévolníci a bude všechno OK, tedy něco jako spasení z vlastních skutků – ale znovuzrození přeci nelze dosáhnout vlastními skutky, stejně jako spravedlnost před Bohem nelze vlastními skutky zajistit. Takže skutečně mi v bibli schází větší důraz na to, že lidé jsou spíše oběti hříchu než jeho činitele. Co si o tom myslíte? ...

Dále: Trápím se také tím, kolikže vlastně bude ve finále spasených lidí. Ano, vím, že Ježíš nás od takových otázek nabádá k tomu, abychom se spíše soustředili na vlastní cestu do nebe – viz Lukáš 13:23 a následující verše, ale ten červíček jakéhosi zoufalství mi v hlavě stále hlodá a hlodá. Je totiž přirozené, že schůdnost určité cesty se dobře posoudí podle toho, kolik lidí z celkového počtu tuto cestu úspěš-

ZÁPAS O DUŠI 23

ně zvládlo až do cíle, ne? Třeba jedním z důvodů, proč není více křesťanů, je to, že je to velmi náročné, až nezvládatelně náročné. Ale stejně by mě zajímalo, jestli počet těch, kteří ztratí svůj život, bude větší než těch, kteří ho obdrží, nebo naopak. Lze to nějak z bible zjistit, jako v případě počtu odsouzených vůči neodsouzeným, co se týče andělů, jak je neprávem uvedeno ve Zjevení Janově 12:4?

Děkuji a těším se na Vaše postřehy David K.

Milý Davide,
otázkám spásy se věnujeme poslední roky intenzivně a snažíme se reagovat na podněty čtenářů, abychom společně našli uspokojivé odpovědi na složité otázky v souladu s učením různých denominací. V podstatě všechny ZODY od č. 60, <www.hcjb.cz> obsahují podrobné odpovědi na Vaše otázky. Připomeňme jen jeden verš:

- ◆ *Řekl jim: „A za koho mne pokládáte vy?“ Šimon Petr odpověděl: „Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého.“ Ježíš mu odpověděl: „Blaze tobě, Šimone Jonášův, protože ti to nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec v nebesích. (Matouš 16:15-17)*

Tak jako pozhnanému Petrovi zjevil Bůh, že Ježíš je Spasitel, tak to zjevil všem pozhnaným, kdo se znovu narodili z Ducha. Nikdo této pravdě neuvěřil a neuvěřil z vlastního tělesného nebo rozumového popudu. Celá spása je, jak jste napsal – zázrak. Je to ten největší zázrak, kterému se už ani křesťané moc nediví!

Druhé přání: **udělat takový menší průzkum mezi těmi, kteří vydali svůj život Kristu, co je k tomu vedlo**, je pro nás velkou výzvou, ale bez spolupráce čtenářů se neobejdeme. Do některého dalšího ZODu připravíme malý dotazník základů víry. Zde ale musíme zdůraznit jednu velmi důležitou věc. Je nad jakékoliv pochyby jasné, že ti, kdo svůj život vydali Kristu, byli k víře přivedeni Otcem v nebesích:

- ◆ *Nikdo nemůže přijít ke mně, jestliže ho nepřitáhne Otec, který mě poslal; a já ho vzkřísím v poslední den. (Jan 6:44)*

Děkujeme Pánu, že u nás vychází celá řada teologicky laděných knih, v nichž mohou čtenáři najít řadu biblicky laděných odpovědí na běžné otázky.

Proto jsme pro Vás místo osobní odpovědi na řadu otázek vybrali jednu kapitolu na téma spásení z knihy „*BOH sa rozhodol zachránit*“ vydané na Slovensku. Text jsme ponechali ve slovenštině a doufáme, že české čtenáře osvěží ...

SPASENIE: BOH ALEBO ČLOVEK?

Otázka: Kedy ovce nie sú v skutočnosti ovce?

Odpoveď: Keď sami rozhodujú o tom, kam pôjdu, a ako sa tam dostanú. Ovce sú zvieratá, ktoré žijú v stádach. To znamená, že sa presúvajú v skupinách, a keďže nie sú, jemne povedané, veľmi inteligentné, potrebujú byť vedené. Božie slovo nám hovorí, že my ľudia sme svojou vlastnou prirodzenosťou podobní ovciam. Nie sme duchovne vnímaví, čo je následok pádu človeka; ako by sa povedalo hovorovým žargónom, sme „duchovne tupí“. Preto sa potrebujeme nechať viesť. Buď budeme vedení Kristom alebo diablom, ale niekto nás viesť bude.

Toto všetko súvisí s používaním výrazu „prísť ku Kristovi“, keďže iba pravé Kristove ovce Ho budú nasledovať. Zvoláva ich pán, ktorý ich vlastní. Lenže ovciam ako takým vôbec nepripadá rozhodovať o tom, kto je ich pánom. Nepotulujú sa po poliach zahĺbené do myšlienok o tom, koho by si mali vybrať za pastiera. Naopak, sú vlastníctvom pastiera. On ich ako pán zvoláva a ony reagujú, keďže sú jeho. Kristus v Jánovi 6:37 vyhlásil: „*Všetko, čo mi dáva Otec, príjde ku mne*“. Otec dáva Kristovi ovce. Dielo spasenia sa usku-

24 ZÁPAS O DUŠI

točňuje v božstve, nie je to práca oviec a ovce ani nijako neprispievajú k tomuto dielu. Ovce sú znovuzrodené a potom a iba potom odpovedajú na volanie Krista.

Existujú dva teologické termíny, s ktorými sa treba oboznámiť, aby sme lepšie pochopili, čo sa deje v procese spasenia. Prvý je *Ordo Salutis*, t.j. ... „poradie spasenia“, a ten druhý zase *Pactum Salutis* alebo „zmluva vykúpenia“. Jednoducho vyjadrené, **Ordo Salutis** súvisí s poradím, v akom sme spasení. K tejto záležitosti existujú dve hlavné stanoviská.

Prvé hovorí, že hriešnik preskúma Kristove tvrdenia, uverí v nich a urobí „rozhodnutie prijať“ Ho. V tej chvíli býva hriešnik obživený a stáva sa „znovuzrodeným“. Všimnite si, že hriešnik vyzná Krista ešte pred tým, než je obživený. Pri pohľade na toto stanovisko sa okamžite ukazujú dva hlavné problémy. Po prvé, tento model dáva ľuďom kontrolu nad tým, kedy dôjde k spaseniu. Moc nad spasením presúva smerom k ľuďom. Druhý problém sa dá vyjadriť v podobe otázky: Ako je možné, že dotýčny hriešnik môže vyznať Krista bez pôsobenia Ducha Svätého? Navyše, ako je možné, že osoba, ktorá je následkom pádu a hriechu zatemnená na duchu, môže dôjsť „spasenia“ bez skutočného duchovného obživenia?

Dostávame sa k **druhému** stanovisku, ktoré vyznáva, že hriešnik je najprv obživený, a až potom vyznáva Krista. Ak ste sledovali naše dokazovanie až po tento bod, potom je toto jediným možným a uspokojivým záverom, ktorý môžeme vyriešiť, keďže bez obživujúceho diela Svätého Ducha sme duchovne mŕtvi, zatvrdení a hluchí voči spaseniu. Niektorí môžu hneď namietnuť, že v tom prvom príklade je to predsa Svätý Duch, kto priťahuje hriešnika. Ale je veľký rozdiel medzi pritiahnutím a naozajstným obživením. Prosté „pritiahovanie“ znamená, že znovuzrodený človek sa pohybuje smerom ku Kristovi spôsobom podobným človeku, ktorého

láka vôňa lahodného jedla. Môže nastať aj situácia, keď sa nám vôňa jedla síce páči, ale aj tak nemusí samotný pokrm patriť medzi naše obľúbené jedlá, a preto ho nebudeme jesť. Na rozdiel od toho, v druhom pohľade Boh milostivo povoláva tých, ktorých si zaujímal zachrániť ešte pred založením sveta, keďže sú jeho vlastní. Činí tak na svoju slávu a zadovážuje si tak ľud, ktorý sa bude volať podľa jeho mena. Preto musíme dôverovať v tohto milosrdného Boha, ktorý vie viac než ktorýkoľvek človek.

Druhý spomenutý pojem bol **Pactum Salutis**. Je to zmluva medzi Kristom a tými, ktorých Mu dal Otec. Keďže neslúžime Bohu ktorý by „bol vždy o čosi pozadu za vesmírom“, je to zmluva, ktorá bola uzavretá v rámci božstva ešte pred stvorením fyzického vesmíru. Principiálne táto zmluva nemôže byť zrušená a ani zmenená nijakým spôsobom. Je teda zaručené, že tí, ktorých Kristus prišiel zachrániť, budú spasení a zotrávajú až do konca. Navyše, títo všetci dostávajú tzv. pripočítanú spravodlivosť, ktorá je navždy ich.

V jednoduchosti to vyjadríme tak, že podľa zástancu slobodnej vôle človek „Ježiša prosí, aby vošiel do jeho srdca“, a Kristus potom dobrotivo odpovie na toto pozvanie. V reformovanom modeli je hriešnik naopak najprv obživený a potom nastáva vyznanie viery. V tomto prípade Boh ani na okamih nestráca kontrolu počas toho, ako uskutočňuje svoj najväčší plán. V prvom chápaní zostáva konečné rozhodnutie v rukách ľudí, ktorí ako náš fiktívny „Lazar“ sedia v hrobe a zvažujú či vyjsť von alebo nie. Znova sa predpokladá, že ľudia sú schopní odlíšiť skutočnú duchovnú realitu od falošnej, a že dokážu odlíšiť emócie od ozajstného biblického pokánia. Už sme ale demonštrovali, že tí, ktorí sú „mŕtvi“, nijakým spôsobom, metódou či formou nemôžu odpovedať na ponuku spasenia bez toho, aby sa pri nich najprv neuplatnila oživujúca moc všemocného Boha. Musí to tak

ZÁPAS O DUŠI 25

byť, keďže sme ako ovce, ktoré sa potrebujú vrátiť k svojmu Pastierovi. Je to pastier, kto svoje ovce pozná, vyvoláva ich zo sveta a ukazuje im cestu domov.

Pripodobenie k ovci a pastierovi je jasne predstavené v desiatej kapitole Jánovho evanjelia. V 22. verši sa dozvedáme, že práve v tom čase sa koná slávnosť obnovenia chrámu. Židia využívajú túto príležitosť na to, aby sa zhromaždili okolo Ježiša a vytiahli z Neho odpoveď, či je alebo nie je tým zasľúbeným Mesiášom. Ako dlho ich ešte bude držať v napätí? Ježišova odpoveď je viac ako pozoruhodná. Je úplne zdrvivá. Oznamuje tam prítomným Židom, že už im povedal pravdu o svojej identite, ale oni Mu neveria. Prečo Mu neveria? Je to preto, že ešte celú záležitosť dostatočne nepreštudovali? Alebo by stačilo, aby odložili výhovorky a vzdali sa svojich pyšných ciest? Či je to snáď tým, že ešte dostatočne nepočuli evanjelium? Nie, dôvod znie: **„nie ste z mojich oviec“**.

Myšlienka tohto textu nespočíva v tom, že síce títo Židia teraz jeho ovcami nie sú, ale raz sa nimi možno stanú. Dôraz je tu na tom, že **nikdy** jeho ovcami ani neboli. Oni nie sú „jeho ľud“, nikdy nepochopia poslanstvo evanjelia a budú zavrhnúť pre svoje vlastné hriechy. Takže sa tu u samotného Ježiša stretávame s veľmi konkrétnym vyjadrovaním čo sa týka toho, keď hovorí, že existujú aj takí, ktorí nikdy neboli a ani nebudú jeho ovcami. A naopak, sú aj takí, ktorí sú jeho ovcami, a navždy nimi zostanú.

Hneď v ďalšom verši (verš 27) nám Ježiš hovorí: *„Moje ovce čujú môj hlas, a ja ich znám, a nasledujú ma, a ja im dávam večný život.“* Všimnite si, že sú to jeho ovce. On im dáva večný život. Kristus a iba Kristus má moc obživiť. Ovce počujú jeho hlas, pretože ich Otec odovzdal Kristovi ešte predtým, než započal čas.

Spasenie nie je otázkou pokusu a omylu. Kristus nevykonal „všetko, čo len mohol“, aby teraz dúfal, že to dobre

dopadne. Kristus neponúka spasenie ako pekne zabalený darček, aby ním priťahol hriešnika ako v prípade nočného motýľa a lampy. Naopak, Ježiš je kapitánom lode. Povoláva, obživuje a zachováva. Preto sa musia ovce so všetkými svojimi potrebami obracať len k Nemu.

Keď evanjelikáli hovoria o ponuke evanjelia, až príliš často ju prezentujú romantickými výrazmi. Vidia bezútešného Ježiša, ako plače nad hriešnikmi z túžby, aby k Nemu prišli, vystiera svoje ruky smerom k ľuďom zo sveta, ktorí prechádzajú pomimo, a prosí ich, aby „Ho prijali“. Písma však nikde neopodstatňujú takéto chápanie. Neslúžime len čiastočne zvrchovanému či nemožnému Spasiteľovi. Ježiš prišiel znovu získať ľudí, ktorí boli stratení. Získal si pre seba zvláštny ľud, a preto za nich zomrel, iba za nich.

A čo všeobecné volanie evanjelia? Po prvé, spolu s reformátormi vyznávame, že je to úprimné Božie volanie. Lenže mnohí neprídu. „Samozrejme“, môžete reagovať, „veď nie sú ‚vyvolení‘. Tak čo iné sa dá čakať“? Ale Písma jasne hovoria, že práve náš vlastný hriech nám bráni prísť, a že neveriaceho odsúdi do pekla jeho hriech. Častokrát od mnohých kazateľov počujeme, že v skutočnosti Boh nikoho nechce poslať do pekla. Dokonca hovoria, že Boh nikoho neuvrhne do pekla, lebo ľudia sa tam pošlú sami. Drahý priateľ, toto zneuctňuje Svätého Boha a nášho Pána Ježiša Krista! Len Boh sám zachraňuje a Boh aj skutočne odsúdi hriešnikov do pekla! Prečo? Kvôli ich hriechom.

V Matúšovi 11:28 čítame o tom, čo cirkev označila ako „Veľké pozvanie“. Existuje vychýrená maľba od Blocha, ktorá vykresľuje tento verš. Zobrazuje Krista s vystretými rukami a apoštolov, ako sa držia jeho rúcha. Takýto obraz má na mysli väčšina kresťanov pri čítaní tohto verša. Skutočne to aj je nádherný obraz. *„Podťte ku mne“*, hovorí náš Pán, *„všetci, ktorí pracujete a ste obťažení, a ja vám dám odpočinutie.“*

26 ZÁPAS O DUŠI

Kristus tu zaiste volá na všetkých, keďže zomrel za všetkých, však? Ale musíte sa vrátiť o jeden verš späť, aby ste správne pochopili kontext. Prosíme čitateľa, aby ho preskúmal veľmi pozorne: *Všetko mi je vydané od môjho Otca, a nikto nezná Syna, iba Otec, ani Otec nezná nikto, iba Syn, a ten, komu by Syn chcel zjaviť.*

Je očividné, že konečnú kontrolu nad zjavením duchovnej pravdy hriešnikovi má Ježiš, ktorý jediný obživuje srdce. Navyše, tento text jasne poukazuje na to, že evanjelium je skryté veľkej väčšine ľudí tohto sveta. Na základe čoho Ježiš „zjavuje Otca“? Vyjadrené jednoducho, zjavuje Otca, „komu chce“. Nevieme, prečo Ježiš niekoho vyberie a niekoho nie, a ani to nemôžeme vedieť. Táto otázka sa znova dotýka nášho chápania „férovosti“. Čo je „férové“ u Boha, sa nemusí vždy zdať „férové“ aj nám. Avšak Boh je spravodlivý a bezchybný vo všetkých svojich súdoch.

Keď sa Ježiš modlí „Veľkňazskú“ modlitbu (Ján 17), nevidíme Ho zapojeného do nejakej univerzálnej modlitby prihovárania sa. Naopak, Ježiš sa modlí: „... neprosím za svet, ale za tých, ktorých si mi dal, lebo sú tvoji ...“. V tomto texte sa nepíše o Ježišovi, ktorému zvlhli oči nad neveriacim svetom. On sa modlí za veriacich, ktorí sa nachádzajú v neveriacom svete. Jeho pozornosť sa sústreďuje na duchovnú bezpečnosť vyvolených, a nie na zástup zavrnutých hriešnikov.

Musíme pamätať na to, že evanjelium, ktoré sa zvestuje, budú „počut“ len vyvolení. Aj nevyvolení budú počúvať mnoho kázni, a dokonca môžu dospieť do bodu, keď dokážu presne sformulovať evanjelium, lenže znovuzrodenie je o niečom inom. Pre nevyvolených je evanjelium skryté. Nedokážu ho ani pochopiť a ani naň odpovedať.

V trinástej kapitole evanjelia podľa Matúša učeníci prichádzajú k Ježišovi s otázkou, prečo hovorí v podobstvách (verš 10). Ježiš im hovorí: „*Vám je dané poznať tajomstvá nebeského*

kráľovstva, ale týmto nie je dané.“ Z toho je znova zrejmé, že zjavne existuje skupina, ktorej je „dané“, a skupina, ktorej je evanjelium skryté. Skutočnosť, že Kristus hovorí v podobstvách znamenala v danom historickom kontexte toľko, že na izraelský národ prišiel súd, pretože odmietli Bohom poslaného Mesiáša. Na poli všeobecnej soteriológie je „ohluchnutie“ hriešnika súdom nad neveriacim svetom, svetom, ktorý je naplnený hriechom a odmieta evanjelium života.

V 16. verši tej istej kapitoly hovorí Ježiš učeníkom: „*Ale vaše oči sú blahoslavené, že vidia, a vaše uši, že čujú.*“ Ako to, že sú schopní „počut“? Je to snáď preto, že už nejaký čas strávili s Ježišom a diskutovali o otázke, či je alebo nie je Mesiášom a dôkazy o tom sa im zdajú hodnoverné? Je to preto, že sa do tohto sveta narodili ako vysoko vyvinuté duchovné bytosti, ktoré majú citlivejšie vnímanie než bežný človek? Keď apoštol Peter v Matúšovi 16:16 vyhlásil, že Ježiš je: „... *Kristus, Syn živého Boha*“, odpoveď nášho Pána už nemohla byť jednoznačnejšia: „*telo a krv ti toho nezjaviť, ale môj Otec, ktorý je v nebesiach.*“

Je to Boh, ktorý otvára oči. Je to Boh, ktorý zjavuje duchovné pravdy. Najdôležitejšie je, že vyberá Boh, a nie človek (Ján 15:16). Pokiaľ nedospejeme na miesto, kde tomu úplne uveríme, ešte stále celkom nechápeme evanjelium a dá sa povedať, že ešte naplno nemilujeme Krista. Lebo ak v konečnom dôsledku volí človek a nie Boh, potom sme zbožstili človeka a na trón sme posadili ľudskú vôľu. Biblia nám opakovane oznamuje, že naša vôľa je úplne zotročená hriechu. Naším Pánom je hriech a my ľudia svoje obľúbené hriechy milujeme, pestujeme a ochraňujeme. V temných zákutiach našej duše sa nachádzajú hriechy, o ktorých si naivne myslíme, že Boh o nich nevie. Aj preto sme si zvykli v nedeľné ráno nahodiť „najmilšiu tvár“, domnievajúc sa, že sa nám podarilo každého okla-

mať. Avšak Božie skúmajúce svetlo pravdy preniká oknom našej bytosti a zbavuje naše svedomie svojho povrchného tienidla.

*Z knihy: BOH sa rozhodol zachrániť,
autor Joseph M. Bianchi, 9. kapitola.
Vydavateľstvo ORDO SALUTIS,
<http://www.ordo.sk>*

LÉK PRO NEMOCNOU SPOLEČNOST

V poslední době se v americkém tisku objevují stále častěji pojednání na téma rodičovské výchovy. Zdá se, že čím méně dětí se rodí, tím větší jsou rodičovské problémy s výchovou. Podle agentury CNN 61 % rodičů hodnotí osobní úspěch ve výchově dětí za „nižší průměr“ až „podprůměr“. Propast mezi rodičovskými hodnotami a hodnotami dětí se neustále prohlubuje. Rodiče uznávají, že mají potíže předávat dětem své hodnoty. Celých 83 % rodičů je přesvědčeno, že naučit děti sebeovládání a disciplínu je „absolutní nutnost“. Avšak jen 34 % dotázaných si myslí, že tento úkol zvládli. Výbuchy vzteku a nekontrolovatelné chování dětí terorizuje nejen rodiče, ale i učitele a spolužáky. Devadesát jedno procento dotázaných prohlásilo, že je nezbytné učit děti, jak být čestné, ale jen 55 % odpovědělo, že se jim to podařilo. Více než polovina dotázaných odpověděla, že jejich výchova je horší, než byla výchova jejich rodičů. Z uvedených studií vyplývá, že rodiče sice mají pro své potomky určitou výchovnou vizi, ale její realizace je nedostižný cíl.

Postavení rodiny a výchova dětí prošla během posledních desetiletí velkými změnami. Předchozí generace vydávaly mnohem méně energie a úsilí na výchovu početného potomstva, přesto neznaly problémy rodičů dnešních jedináčků, či reprodukčního minima. Je pravda, že dnešní děti se rodí do jiného světa. Změnilo se politické, hospodářské i sociální uspořádání spo-

lečnosti. Změnil se způsob výchovy a změnili se samotní rodiče. Jedinečné a odlišné vlastnosti mužů a žen byly systematicky popírány. Mateřství bylo moderním světem degradováno na nejnižší společenskou pozici. Mnoho dětí vyrůstá v nefunkční rodině a většinu času tráví se svými vrstevníky. Zaměstnaní rodiče mají na děti stále méně času. Roste počet matek samoživitelek. Chování dětí a mladistvých doma i ve škole je natolik problematické, že mnozí rodiče vyhledávají pomoc v ordinacích pediatrií a školních psychologů.

Nikdy dříve jsme neměli tolik knih, časopisů a odborníků, kteří se na dané téma vyjadřují. Vývojová psychologie vychází z principů evoluční ideologie a odvozuje chování člověka ze vzorů chování zvířat. Z toho logicky vyplývá, že antisociální chování mladistvých, násilí, promiskuita, sexuální deviace... nejsou výsledkem hříšné přirozenosti člověka, ale nízkého sebevědomí, nedostatku sebeúcty a sebelásky. Člověk je ve své podstatě dobrý a pomocí výchovy, vzdělání, seberealizace, případně psychoterapie, může být dále rozvíjen, aby dosáhl většího stupně dokonalosti. Pozornost je zaměřena především na rozvoj osobnosti dítěte. A jak se k těmto změnám postavili křesťané?

V roce 2002 oslavila snad nejnámější křesťanská služba v USA s názvem *Focus on The Family – Zaměřeno na rodinu*, 25. výročí trvání. Dr. James C. Dobson je zakladatelem nevládní organizace, která poskytuje profesionální rady především křesťanským rodičům. Přednášel čtrnáct let pediatrii na vysoké škole v Kalifornii a sedmáct let pracoval v dětské nemocnici v Los Angeles jako vědecký pracovník. Služba dr. Dobsona je rozdělena do několika kategorií: rodičovská, manželská, ženy, děti, starší generace a další. Jako nevládní organizace se představuje postoj křesťanů vůči feminismu, potratům, homosexualitě, vstupuje do oblasti školství, sexuální výchovy ... až po

28 ZÁPAS O DUŠI

náboženskou svobodu na pracovišti a veřejných místech. Informuje o aktivitách Spojených národů, mýtech o nekontrolovatelném populačním růstu ... Pokud se podíváte na webové stránky <<http://www.family.org>> zjistíte, že služba dr. Dobsona se dotýká snad všech aspektů života. Objevíte celou řadu tematicky specializovaných stránek, jako jsou Občanské stránky, Rodinné zpravodajství, které upozorňuje na některé současné trendy, jako je používání telefonu a internetu mladistvými. Zde se např. dozvíte, že mládež tráví nejruznějšími elektronickými kontakty 13-15 hodin týdně v interakci s druhou, často neznámou osobou. Při tom používají čtyři a více osobních identit, takže ani rodiče netuší, za koho se jejich děti vydávají, s kým tajně komunikují a do jakého nebezpečí se mohou dostat. Tento výčet je jen malou ukázkou rozsahu působení nevládní organizace *Focus on the Family* a jejího zakladatele dr. Dobsona. Krátce řečeno, není snad jiné organizace, která by více ovlivňovala křesťanský světový názor a myšlení amerického občana coby voliče. Dr. Dobson, podobně jako Billy Graham, mají otevřené dveře do nejvyšších vládních míst Spojených států.

U příležitosti pětadvacetileté služby hodnotil hodnotil dr. Dobson stav dnešní společnosti, rodiny i výchovy dětí.

V pojednání dr. Dobsona na téma „Dávkování léků pro nemocnou společnost“ cituje dr. A. J. Monty White některé závažné skutečnosti z článku, který vyšel u příležitosti výročí:

Přestože organizace *Focus* vydala přibližně jeden a půl miliardy dolarů na podporu zachování tradičních manželských a rodinných hodnot, založených na biblických principech, jiné síly vítězí. „Kamkoliv umístíme teploměr, uvidíme, že jsme nemocný národ,“ řekl dr. Dobson. Sám uznává, „že služba rodině se nemá čím pochlubit, přestože dlouhá léta bojovala proti potratům, pornografii a právům homosexuálů. Vidím, že hnutí

za rodinné hodnoty ztrácí dech ...“. V této chvíli se ptáme, kde se stala chyba? Dr. White poukázal na skutečnost, kdy jeden ze školních kaplanů prohlásil: „Přicházíme do škol, vyzbrojeni každou odpovědí, která se týká otázek kolem drog, sexu a dalších problémů mladé generace a vše, co studenti chtějí vědět, je, kdo byl „Adam a Eva“?“

– Dr. A.J. Monty White,

Answers in Genesis, Dec. 2002 –

V knize dr. J. Dobsona, **Láska a kázeň ve výchově dětí**, v 10. kapitole – Kázeň v morálce čteme:

Na základě dvouletého výzkumu Bauerova komise zjistila, že v době zpracování studie se vedlo Američanům všech věkových kategorií podstatně lépe, než tomu bylo před deseti lety. Ukázalo se, že dospělí a malé děti byli zdravější, lépe živení a vzdělanější. Na děti bylo vynakládáno více finančních prostředků a jejich potřebami se zabývalo více programů a institucí. Ze závěrů však vyplynula překvapující výjimka.

Bylo zjištěno, že děti v dospívajícím věku na tom byly ve srovnání s předchozím desetiletím podstatně hůře. Mnohé z toho se nedalo svádět na vládu, pedagogy či lékaře. Bauer a jeho spolupracovníci naopak zjistili, že mladí lidé horlivě ubíjejí sami sebe, a to přímou alarmujícím tempem. Je otřesné, jak svět mladých začíná být nepřátelský a jak chabě zvládají mladí lidé své problémy. (str.153)

Jednou z metod výchovy je tzv. pozitivní posilování, které má být účinnou motivací vedoucí k utvrzení pozitivních návyků a kladných vzorů chování. Dříve, než se začnete do zamyšlení s názvem „Z lásky k Bohu“, chceme čtenáře povzbudit, aby veškeré materiály, které se týkají nejen rodičovské výchovy, ale i ostatních poradenských manuálů, pozorně zkoumali a nepřijímali je bezvýhradně jen proto, že autoři a tam používají křesťanskou termino-

logii. Pamatujme si, že děti, které se rodí dnes, nejsou jiné, ale změnil se svět a společnost kolem nás. Problémy výchovy dětí se v posledních desetiletích změnily. Dříve k nim patřila neposlušnost, nepozornost, hyperaktivita – dnes je to spíše agresivita, brutalita a sebeustručení [viz ZOD č. 30, str. 9 a ZOD č. 8, str.12 – <http://www.hcjb.cz/>]

Autor následujícího zamyšlení vychází ze staršího vydání knihy „*The Dare to Discipline*“ – „*Měj odvahu vychovávat*“, která vyšla před více než 30 lety a později byla přepracována. U nás vyšla novější verze v nakladatelství Návrat domů pod názvem „Láska a kázeň ve výchově dětí“.

Modlíme se, aby čtenáři správně pochopili myšlenky autora a záměr redakce ZODu, pokud se týká osobnosti populárního a respektovaného autora na téma rodiny, manželství a křesťanské výchovy.

– kas –

Z LÁSKY K BOHU

(nebo z lásky k penězům?)

Při čtení dnes už klasického díla dr. Jamese Dobsona na téma rodičovství, které se jmenuje *Měj odvahu vychovávat* (Wheaton, Illinois: Tyndale House Publishers, 1970), cosi upoutalo mou pozornost. Předem musím říci, že jsem dlouholetým příznivcem dr. Dobsona. Byl to jeden z prvních jasných hlasů, který jsem slyšel vyznávat Krista poté, co jsem se stal sám věřícím. Jeho schopnost vyprávět úžasné příběhy a vychovávat bez zbytečných „akademických“ pouček mě udivuje dodnes. Při čtení Dobsonovy knihy jsem si začal klást otázky ohledně hlavního nástroje, který nazývá posilování a skrze nějž je možné měnit chování dětí. Musím se přiznat hned na začátku k tomu, že sám v době, kdy jsem pracoval jako učitel, jsem používal všechno to, k čemu mám dnes námitky. Takže prosím, abyste to nebrali jako mou samo-spravedlivou

tirádu. Chci se jen podělit o své myšlenky ohledně rodičovské strategie, kterou jsem s naprostou samozřejmostí praktikoval, avšak nyní ji považuji za potenciálně škodlivou. Chtěl bych se zamyslet i nad tím, co vidím jako více biblické k povzbuzení dobrého chování našich dětí.

Přehled terminologie

Psychologové užívají termín zákon posilování. Tento zákon je definován následovně: „Chování, ve kterém se dosáhne žádoucích změn, se bude opakovat“ (Dobson, str. 64). Říká se tomu zákon, neboť psychologové věří, že platí vždy. Je to jeden z vědeckých zákonů, jako např. zákon gravitace, „Co vyletí nahoru, spadne zase dolů.“ Když se nad tím zamyslíte, dává zákon posilování skutečně smysl. Jestliže můžete udělat něco, za co dostanete, co chcete, budete to chtít dělat znovu a znovu. Až tak je to jednoduché. Psychologové tuto skutečnost využívají jako nástroj k manipulaci chování.

Podívejme se na jeden příklad pozitivního posilování, který nám ukazuje způsob, jakým psychologové používají model zákona posilování k manipulaci chování. Malý Billy byl lajdák. Nikdy si sám neuklidil pokoj, aniž by ho někdo požádal. Takže rodiče se rozhodli dát malému Billymu čtvrták za každý den, kdy si uklidí bez předchozího upozornění. Byli si jisti, že Billyho touha po odměně je větší, než jeho přirozenost vyhnout se úklidu svého pokoje. Billy si nyní uklidí svůj pokoj každý den bez toho, aby ho někdo musel upozornit a každému, kdo přijde na návštěvu, pyšně ukazuje své „těžce vydělané“ peníze ve své pokladničce. Pozitivní posilování je tedy využívání toho, po čem vaše děti touží, aby dělaly to, co vy chcete.

Dr. Dobson na téma pozitivního posilování

V knize *Měj odvahu vychovávat* dr. Dobson uvádí příklady zvířat v laboratorních a schopnost vědců naučit zvířata

30 ZÁPAS O DUŠI

pomocí této metody, aby opakovala požadované chování. Když vidíme takový „úspěch“ na tomto poli, dr. Dobson aplikuje pozitivní posilování i na jednání s dětmi a dochází k podobně „úspěšným“ výsledkům. Jeho doporučení tedy je „když rodiče u dětí zpozorují jevy v chování, které se jim nelíbí, měli by začít s vyučováním lepšího chování tak, že to dobré bude přinášet úspěch a špatné bude znamenat prohru.“ (68). Dobson velmi silně obhájí použití pozitivního posilování ve výchově: Někdy rodiče takový systém odměn neradi používají, protože jim připadá, že jde o určitý druh uplácení. Z důvodu určitého filozofického nedorozumění vlastně ignorují náš nejlépe fungující prostředek. Celá naše společnost je založena na systému posilování, a přesto ho nechceme použít tam, kde je nejvíce potřeba: u malých dětí. My dospělí chodíme každý den do práce a dostáváme za ni pravidelnou odměnu. Stateční vojáci dostávají medaile, úspěšní obchodníci jsou oceněni plaketami, zaměstnanci, kteří odcházejí do důchodu, dostanou hodinky. Díky odměnám stojí za to se namáhat a chovat se odpovědně. Hlavní důvod ohromného úspěchu kapitalismu je, že námaha a osobní disciplína jsou materiálně ohodnoceny. Naproti tomu velká slabost socialismu spočívá v nedostatku pozitivního posilování. Proč by se měl člověk namáhat, když tím nic nezíská?...

Rodiče malého Marvinu očekávají, že bude odpovědný jen proto, že si to rodiče přejí. Chtějí, aby pracoval, učil se a namáhal se jen pro radost rodičů, ze své osobní disciplíny. Tak to nám nespokne! (71)

Argument, že naše společnost je založena na pozitivním posilování, a proto bychom neměli váhat tento způsob použít i při výchově dětí, není na místě. Jako křesťané, i když musíme v tomto světě žít, bychom neměli být vedeni metodami tohoto světa. Písmo odsuzuje ty, kteří jsou motivováni tím, co jim nabízí tento svět:

- ◆ *Nemilujte svět ani to, co je ve světě. Miluje-li kdo svět, láska Otcova v něm není. Neboť všechno, co je ve světě, po čem dychtí člověk a co chtějí jeho oči a na čem si v životě zakládá, není z Otce, ale ze světa. A svět pomíjí i jeho chtivost, kdo však činí vůli Boží, zůstává na věky.* (1. Janův 2:15-17)

Podle dr. Dobsona je tedy nejen v pořádku dychtit po tom, co nabízí svět, ale dokonce tyto tužby používá jako motivační nástroj, který by rodiče měli používat a s jeho pomocí i vychovávat své děti. Podívejme se na tato zásadní prohlášení: „Díky odměnám stojí za to se chovat odpovědně“ a „Proč by se měl člověk namáhat, když tím nic nezíská?“ Je potřeba, abychom pochopili, co je podstatou pozitivního posilování. Budu to parafrázovat následovně: „Děláme, co děláme, abychom získali materiální odměnu nebo uznání druhých. Celý svět to tak dělá a zdá se, že to funguje. Rodiče by měli své děti odměňovat, aby se chovaly tak, jak oni chtějí.“ Taková argumentace je zcela v rozporu s tím, co říká Písmo:

- ◆ *Cokoli děláte, dělejte upřímně, jako by to nebylo lidem, ale Pánu, s vědomím, že jako odměnu dostanete podíl na jeho království.* (Koloským 3:23-24)

Pavel nás vyzývá k službě pro Pána a Jeho slávu a Jeho odměnu, spíše než pro chválu a odměnu z tohoto světa. Třetí kapitola Koloským se v úzkém kontextu zabývá prací otroků pro jejich pány a v širším kontextu mluví o pracovním vztahu všech lidí k těm, kteří nad nimi mají moc. Pavel říká, že ať pracujeme pro rodiče nebo pro otrokáře [zaměstnavatele], máme sloužit horlivě a radostně. Dělat něco upřímně není podmíněno finanční odměnou ani lidským uznáním. Na prvním místě motivace je služba Pánu! To je v přímém rozporu s posilováním, které doporučuje dr. Dobson. V Matoušově evangeliu Ježíš říká o penězích následující:

- ◆ *Neukládejte si poklady na zemi, kde je ničímol a rez a kde zloději vykopávají a kradou. Ukládejte si poklady v nebi, kde je neničímol ani rez a kde je zloději nevykopávají a nekradou. Neboť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce. Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět a druhého milovat, k jednomu se přidá a druhým pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i majetku. (Matouš 6:19-21,24)*

Všimněte si, že v textu je touha po penězích jako motivace k práci postavena do přímého protikladu k lásce k Bohu. Nemůžete mít obojí. Přesto křesťanská psychologie používá pozitivní posilování nebo peníze jako motivaci pro naše děti, aby poslouchaly a byly pilné.

Použití pozitivního posilování není striktně omezeno jen na materiální odměnu dětí. Velký prostor věnuje dr. Dobson i tomu, jak děti posilovat k přijatelnému chování pomocí chválení. Ve snaze vysvětlit metodu posilování dává dr. Dobson jasně na srozuměnou své přesvědčení, že pro dítě je to záležitost prvořadého významu. „Tím, že si rodiče uvědomí potřebu dítěte vážít si sama sebe a být přijímán druhými, pak rozumní rodiče uspokojí tyto důležité potřeby svých dětí tak, že je využijí při vštěpování správných postojů a chování.“ (77)

Zásadní myšlenka, která nám ukazuje v pravém světle Dobsonův názor, je na konci stručné obhajoby pozitivního posilování, když říká toto: „Rodiče malého Marvinu očekávají, že bude odpovědný jen proto, že je to tak správné. Chtějí, aby pracoval, učil se a namáhal se jen z pouhé radosti ze své osobní disciplíny. Tak to nám nespokne!“ (71)

Dr. Dobsonovi tu unikl zásadní význam křesťanského rodičovství. Křesťanští rodiče by nikdy neměli očekávat, že malý Marvin bude odpovědný jen proto, že je to ušlechtilé nebo z radosti ze své osobní disciplíny. Měli bychom očekávat, že Marvin bude odpovědný,

protože ho takto vyučují jeho rodiče z lásky k Bohu. A když se ukáže, že Marvin není motivován láskou k Bohu, pak by se výchova měla vydat tím směrem, aby se k Bohu obrátil a uvěřil. Pokud nebude Marvin motivován láskou k Bohu, bude motivován láskou k sobě samému nebo slibovaným odměnám. Podívejme se dále, co říká Písmo o práci za odměnu a chválu, kterou nabízí svět. Pavel mluví o lásce k penězům nebo o lásce k materiálním věcem:

- ◆ *Kořenem všeho zla je láska k penězům. Z touhy po nich někteří lidé zbloudili z cesty víry a způsobili si mnoho trápení.*

(1. Timoteovi 6:10)

Rodičovská výchova použitím pozitivního posilování vlastně vede děti k tomu, aby poslouchaly z lásky k penězům (nebo k věcem, které se za peníze dají získat) nebo pro chválu od lidí. Nechá vám to na čtenáři, aby sám posoudil, zda pozitivní posilování nevede naše děti do „pasti“ zvané sobectví a láska k penězům.

Uvedu jeden z příkladů pozitivního posilování, jak ho popisuje dr. Dobson.

„Marla se bála tmy. Ten strach byl už tak velký, že Marla nebyla schopná projít šerem pokoje bez doprovodu. V tomto stavu ke mně Marlu přivedli. Navrhl jsem matce, aby Marlu ujistila, že jí chce pomoci, aby viděla, že není čeho se bát ... Koupila balíček bonbónů a postavila židli hned vedle dveří Marlinu pokoje. Pak dceři nabídla bonbón, když zůstane v pokoji chvilku sama (10 vteřin), světlo bude rozsvícené a dveře zavřené. To nebylo tak těžké a Marla na tuto hru přistoupila. Tak to párkrát opakovaly a potom měla Marla vstoupit do šera pokoje, dveře zůstanou otevřené a matka, kterou stále uvidí, zůstane na chodbě a bude počítat do deseti. I tento úkol Marla několikrát splnila a pokaždé dostala za odměnu bonbón. Při každém dalším pokusu by dveře více a více přivřené. Nakonec se Marla odvážila vstoupit do tmavého

32 ZÁPAS O DUŠI

pokoje sama a zavřela za sebou dveře, zatímco matka počítala do deseti na chodbě. Marla věděla, že může kdykoli vyjít ven. Matka s ní stále tiše mluvila. Postupně byl prodlužován čas ve tmě a místo strachu dostala Marla bonbón: potěšení pro vystrašené dítě. Odvaha byla posilována; strach byl potlačován. Obavy byly nahrazeny mnohem prospěšnějším postojem (85-86).“

Byli dr. Dobson a Marlina matka úspěšní? Ano i ne. Jestliže jejich cílem bylo zbavit Marlu strachu ze tmy, pak „ano“. Ale jestliže chtěli pomoci Marle vypořádat se se svým strachem bohulibým způsobem, pak „ne“. Marla měla ráda sladkosti tak, jako jiní lidé peníze. Dr. Dobson a matka Marly využili její lásku ke sladkostem, aby jí pomohli překonat strach ze tmy. Vypadá to celkem nevinně. Použijeme bonbón k uchláčení dítěte, aby překonalo svůj strach. Z nějakého důvodu nám dělá větší potíže přemýšlet o svých dětech biblicky.

Pojďme tu situaci trochu změnit. Představte si, že je Marle 25 let a má strach se seznámit s novými lidmi. Tento strach už bonbónem asi nepřekonáme. Ale co jí nabídneme? Stačí 100 dolarů za každého nového člověka, se kterým se seznámí? Co je špatného na způsobu, kterým řešíme tyto dvě situace? Hlavní problém je, že místo abychom Marlínu pozornost obrátili ke Kristu v jejím strachu ze tmy nebo z neznámých lidí, obrátili jsme její pozornost k lásce ke sladkostem nebo jiným odměnám. Marla se víc soustřeďuje na své potřeby, než na vztah ke Spasiteli. Marla posiluje svoji závislost na tom, co nabízí svět, namísto pomoci, kterou jí nabízí Boží dobrota a péče, jež má být jejím útočištěm.

Na závěr nám dr. Dobson říká, že si neumí představit jinou fungující alternativu k pozitivnímu posilování:

„Podívejme se na jiný přístup, než je mé ‚uplácení‘. Jak chcete donutit pětileté dítě, aby se chovalo podle nějakého připraveného plánu (ten obsahuje běž-

né povinnosti jako čištění zubů, úklid pokoje, krmení domácích mazlíčků, vynášení odpadků, poslouchání maminky a tatínka, říkání ‚prosím‘ a ‚děkuji‘ atd.). Co většinou následuje jsou hádky, prošení, křik, vyhrožování a trestání. Matka, která odmítá systém odměn, může chodit každý večer spát s bolením hlavy a přísahat, že už nikdy více žádné dítě“ (72).

Jsem přesvědčen, že dr. Dobson zcela opominul biblickou alternativu k pozitivnímu posilování. Na tu se nyní podíváme.

Podstata věci

Budme upřímní. Všichni rodiče by si přáli mít poslušné a dobře vychované děti. Ale já chci zdůraznit, že poslušnost a dobré chování by nemělo být nikdy hlavním cílem výchovy křesťanských rodičů. Co mně nejvíc vadí na pozitivním posilování, jak ho většina rodičů využívá, je, že nevede děti k Bohu. Užité posilování v první řadě povzbuzuje rodiče, aby dali přednost určitému modelu chování před vlastním motivem. To znamená, že cílem rodičů, kteří používají metodu posilování, jak bylo výše vysvětleno, je spíše přizpůsobit chování, než zkoumat a pomáhat dítěti zvládat jeho přirozené hříšné sklonky. Mysl dítěte se upírá k odměně a ne na jeho hříšné srdce. Pozitivní posilování podporuje motivaci k poslušnosti, která není v souladu s Boží vůlí. Naučíme dítě poslouchat a plnit naše přání, protože chce odměnu, peníze, sladkosti nebo nové hračky, nebo budeme učit děti milovat Boha celým svým srdcem, myslí a silou? Ve výchově dětí není jiná cesta, než pozitivně posilovat lásku dětí tak, aby znaly a milovaly Boha, což povede k vlastní poslušnosti vůči Kristu, rodičům a dalším autoritám. Neustále bychom měli dětem předkládat evangelium a ukazovat jim, jak samy mohou odhalovat svůj hřích a zároveň i potřebu nadpřirozeného Božího vedení, aby byly schopny opravdově ze srdce poslouchat.

Pokud budeme chování dětí posilovat pozitivními chválami za průměrné nebo podprůměrné výsledky, bude to spíše ke škodě, než užítu věci. Děti se ve škole ani v životě nedočkají stejně pozitivního a benevolentního hodnocení. Je velkou chybou rodičů, kteří ve snaze budovat pozitivní sebevědomí dítěte snižují nároky na úkor odvedeného výsledku a námahy s tím spojené. Často v dětech nevědomě podporujeme lenost a lajdáctví. Tím, že snižujeme nároky na plnění úkolů odpovídající věku a schopnostem dětí, snižujeme jejich motivaci k vyššímu a lepšímu výkonu. Nepěstujme v dětech závislost na chválách. Požadujme od dětí více než průměr. Jde o jejich budoucnost. Bez toho, aby se děti učily základním dovednostem odpovídajícím jejich věku od útlého dětství, to prostě nejde.

- ◆ *Děti, poslouchajte své rodiče, protože to je spravedlivé před Bohem. „Cti otce svého i matku svou“ je přece jediné přikázání, které má zaslíbení: „aby se ti dobře vedlo a abys byl dlouho živ na zemi.“ Otcové, nedrážděte své děti ke vzdoru, ale vychovávejte je v kázni a napomenutích našeho Pána. (Efezským 6:1-4)*

Jedním z důvodů, proč máme tolik netrpělivých a zlostných dětí, které pohrdají nejen rodičovskou, ale i jakoukoliv jinou autoritou, je skutečnost, že děti rodičům nenaslouchají ani je neposlouchají, protože současné metody výchovy – kdy dítě povzbudit a kdy přitvrdit, nejsou samozřejmostí ani u křesťanských rodičů. Vhodně používané Boží slovo pro každou situaci má při výchově dětí obrovskou moc a motivační sílu.

Pozitivní biblický vztah: lepší způsob než uplácení

Věřím, že k pozitivnímu posilování existuje alternativa. Je celkem snadná, přesto však vyžaduje obrovské úsilí a trpělivost. Než manipulovat s hříšnými požadavky vašich dětí je lepší rozvíjet s nimi vztah založený na lásce a důvěře

a při každé příležitosti ukazovat na Krista. Už od útlého věku je potřeba mluvit o tom, co je to hřích a co to znamená důvěřovat Bohu. Děti by měly vědět, že Boží moc dokáže změnit člověka zevnitř a jak lidé, kteří milují Krista, rádi slouží Bohu. Ne pro vlastní odměnu nebo chválu druhých. Mluvte se svými dětmi o tom, jak mohou správně používat peníze pro Boží slávu a jak velkou bolest a trápení jim může způsobit přílišná touha po odměnách. Buďte svým dětem sami příkladem nezištné lásky a křesťanské poslušnosti. Neprovokujte je ke vzdoru, ale láskyplně napomínejte a povzbuzujte. Vím, že to zní zjednodušeně, ale věřím, že biblický klíč ke křesťanskému rodičovství dokáže více, než pozitivní posilování návyků.

Praktický příklad výchovné situace: Marlin strach ze tmy

Jak jsme už zmínili, Marla se bojí tmy. Jako křesťanský rodič bych se na tento problém podíval spíše jako na příležitost. Nějak podobně by mohl vypadat rozhovor mezi Marlou a jejím otcem:

Otec: Marlo, proč se bojíš tmy? Co tě v té tmě tak děsí?

Marla: Duchové a obludy a zlí lidé, kteří mají černé masky. Bojím se.

Otec: Ale holčičko, v pokoji žádné takové věci jako duchové a obludy nejsou. To je jen tvůj strach, ale máš tady maminku a tatínka, aby tě chránili. Ve tmě není opravdu nic vidět.

Marla: Já vím, tatínku. Ale stejně se bojím!

Otec: Dobrá, zlato, když já mám z něčeho strach, prosím Boha, aby mně pomohl. Vím, že se o mě postará a nikdy mě neopustí.

Marla: Ale já jsem Boha prosila, aby mě toho strachu zbavil, ale On to neudělal!

Otec: Asi je v tvém srdíčku něco, o čem bys s Ním měla nejdřív mluvit. Víš, že i v největší tmě svítí Boží světlo těm, kdo mají čisté srdíčko? Vzpomínáš si, jak tě dnes tvůj bratr uhodil

34 ZÁPAS O DUŠI

a potom si s tebou chtěl hrát? A tys nechtěla, je to tak? Proč ne?

Marla: Protože byl ošklivý. Tak jsem na něj taky nechtěla být hodná!

Otec: Tak je to?! Vzpomínáš si, jak jsme minulý týden mluvili o tom, jak nás Bůh stvořil, abychom Ho milovali a žili pro Něj? Pán Bůh ti dal bratříčka, abys ho mohla mít ráda. Pamatuješ si, když jsi nechtěla, aby si tvůj bratr hrál s tvými hračkami? Ty víš, že Bůh nechce, abys svoje hračky měla jen pro sebe. Pokaždé, když to uděláš, ukazuješ, že tvoje hračky jsou důležitější. To je stejné, jako když tě tvůj bratr uhodí a pak si chce s tebou hrát.

Marla: Ale to jsou moje hračky a ne jeho! Proč nemůžu mít ráda Boha i své hračky? Proč Mu to vadí?

Otec: Protože Bůh ví, že máš své hračky ráda víc než Jeho, víc než svého bratříčka. Sama jsi byla neposlušná a teď chceš, aby ti Bůh pomohl zbavit se strachu ze tmy.

Otec vezme Marlu do náruče, uloží ji do postýlky, přikryje ji. Klekne si vedle její postele a říká: holčičko moje, chci se s tebou pomodlit, aby ti Bůh odpustil a abys Ho nadevše milovala. Zavři oči. Otče...

Závěr

Tímto rozhovorem jsme sice neodstranili Marlin strach ze tmy, ale ukázali jsme něco mnohem důležitějšího. Přivedli jsme Marlu k tomu, aby se zamyslela nad svým vztahem k Bohu, lidem i věcem, které děti ve své přirozenosti nadevše milují. Marlin strach ze tmy nebo prudké výbuchy hněvu dětí nejsou jen problémy, kterými se musíme zabývat a řešit je jak přicházejí, ale jsou to i příležitosti, jak v každé situaci nasměrovat dítě ke Kristu. Pozitivní posilování je přístup k výchově dětí, které využívá hříšné slabosti jako nástroje ke změně chování. Proč raději nemluvíme s dítětem o Bohu, který vidí každý hřích, každou nepravost, každou ošklivou vlastnost, kterou ve svém srdíčku skrývá? Místo abychom obrátili jeho pozornost

k Božímu majestátu, aby dítě pochopilo příčinu svého chování a strachu, použijeme světské metody psychologické manipulace. Proč by měl rodič používat sladkosti nebo jiné lákavé odměny místo vymýcení hříšného chování od kořene. Učme děti žít v Božím světle Jeho všudepřítomnosti. V Bohu není žádná tma. Boží přítomnost je zdrojem nejen světla, ale i pravého pokoje pro dětské srdce. Od mala by měly vědět, že jsou odpovědné za své chování, že před Bohem nezůstane nic skryto, ani strach. Jen tak bude Boží světlo ozářovat každé zákoutí dětského srdíčka. Prakticky to znamená, že nesmíme vytvářet jen tělesný model výchovy, ale je třeba využít každé příležitosti k duchovnímu růstu a posvěcování. Stejný princip výchovy platí nejen pro děti, ale i pro dospělé. Pak nás bude provázet Světlo světa v nejčernějších zkouškách temné noci během celého života.

◆ ... On vynese na světlo to, co je skryto ve tmě, a zjeví záměry srdcí; tehdy se člověku dostane chvály od Boha. (1. Korintským 4:5)

◆ Moudrý má v hlavě oči, kdežto hlupák chodí ve tmě... (Kazatel 2:14)

◆ Kdo nenávidí svého bratra, je ve tmě a ve tmě chodí; neví, kam jde, neboť tma mu oslepila oči. (1 Janův 2:11)

◆ Kdo zlořečí otci a matce, tomu zhasne jeho světlo v nejhlubší tmě. (Příslaví 20:20)

Nebojme se používat biblické verše při výchově (řešení každodenních problémů), bez ohledu na věk dětí. Právě tudy vede spolehlivá cesta k sebeovládání a respektu k Božím pravdám. Písmo nám říká, že Bůh má být naším pokladem. Pozitivní posilování říká, že materiální odměny a lidská chvála jsou naším pokladem.

Otázky a odpovědi

Otázka: Co když mé dítě nechce nikdy nic udělat jen z lásky k Bohu. Znamená to, že ho mám nechat, ať se chová, jak chce?

ZÁPAS O DUŠI 35

Odpověď: Jestliže ukazujete svému dítěti skutečnou biblickou cestu a máte mezi sebou dobrý vztah, založený na vzájemném respektu a lásce, měl by to být dostatečně velký důvod, aby vás poslouchalo. Tento vztah by měl umožnit ukázat na Krista bez nepatřičného projevu nevole. Učme děti vidět a vnímat Boží požehnání od nejtělejšího věku.

Otázka: V současné době platím svému synovi za jeho práci na zahradě. Je to špatné?

Odpověď: Ne, není to špatné. Jen se musíte ujistit, že peníze nejsou jedinou motivací pro tuto službu. Dávejte pozor na jeho postoj k penězům, aby se nestaly idolem. Sledujte, jak se svými zaslouženými vydělanými penězi naloží. Peníze v rukou dítěte mají působivou moc! Dovolují mu, aby se stal mezi kamarády velkým a nepromešká jedinou příležitost, aby svou nadřazenost ukázal? Nezapomínejme na verše z 1. Timoteovi 6, kde Pavel říká, že láska k penězům je past, která vede ke zkažení. Pokud je výsledkem odměny ochotná pomoc a zodpovědné zacházení s penězi, pak je to úspěch. Ale byla by to totální prohra, kdyby byl opomenut cíl křesťanských rodičů: „*vychovávat v kázni a napomenutích našeho Pána*“ (Efezským 6:4).

Otázka: Není konec konců celá myšlenka křesťanské výchovy jen jinak užitý model pozitivního nebo negativního posilování? Slibujete svým dětem, že když budou poslušné, obdrží za odměnu věčný život v nebi s Bohem. Když ale poslouchat nebudou, Bůh je zavrhne a půjdou do pekla. Není to taky druh posilování?

Odpověď: I když to tak na první pohled může vypadat, při podrobnějším prozkoumání zjistíme, že křesťanství (a proto i křesťanské rodičovství) se od posilování zásadně liší. Bůh totiž neříká, že když budeme poslušní, On nám požehná. Říká, že když budeme dokonalí v poslušnosti, pak nám požehná. Situace člověka, který důvěřuje Bohu,

je taková, že požehnání nepřijde zásluhou jeho osobní poslušnosti, ale zásluhou Kristovy poslušnosti. A tak ten, kdo věří v Ježíše Krista, poslouchá, protože miluje Boha. Křesťan už má všechna požehnání (Efezským 1:3) a poslouchá, protože chce Boha potěšit a zároveň si je vědom, že si nezaslouží vůbec nic. Ale když poslouchá z lásky k Bohu, pak skutečně dostane přesně to, co chce. Má pokoj s Bohem a získá i duchovní požehnání, jaká svět nezná. V takovém vztahu má jistotu, že Bůh je s ním spokojen a tato spokojenost se odráží v každodenním životě. Jestliže tomu chcete říkat pozitivní posilování, dobrá, ale je to naprosto něco protikladného, než běžné používání pozitivního posilování.

– Steve Lehrer, redakčně upraveno –

DROGY

Drogy se Českou republikou šíří jako lavina. Do jejich smrtící náruče se dostává stále více mladých lidí, výjimkou nejsou ani děti. Tyto alarmující údaje potvrdila zpráva o drogové situaci u nás, kterou koncem března 2002 zveřejnila Pražská hygienická stanice.

Podle zveřejněných údajů se počet narkomanů v ČR od roku 1995 zvýšil na dvojnásobek. Jejich celkový počet je dnes odhadován na 100.000. Třetina z nich užívá drogy pravidelně, zbytek s nimi experimentuje.

Jen loni se v léčebných a kontaktních centrech přihlásilo 4233 nových narkomanů. V průměru jim bylo 21 let. Přes 40 % z nich tvořili mladí lidé mezi 15 a 19 lety. Více než třetina byla ve věku 20 až 24 let. 14 % lidí začalo drogy užívat už před svými 15. narozeninami.

Do kontaktu s drogou se dnes již zcela běžně dostávají také děti. Dokazují to výsledky průzkumu, který byl v roce 2000 proveden mezi 12 tisíci žáky základních a středních škol. 48 % z nich uvedlo, že má nějakou zkušenost

36 ZÁPAS O DUŠI

s drogou, 15 % přiznalo pravidelné užívání.

Průzkum ukázal, že se změnila také dostupnost drog. Zatímco dříve se uživatelé drog a jejich distributoři koncentrovali do velkých měst, nyní jsou drogy k dispozici v každém městě a na každé diskotéce. Nejčastěji užívanými drogami jsou heroin, pervitin a extáze. Nejrozšířenější doplňkovou drogou je marihuana.

Právě s marihuanou přichází do kontaktu mnoho mladých jako s první drogou. V některých evropských zemích byla již dokonce legalizována. Např. v Nizozemsku je možné marihuanu zakoupit ve vybraných obchodech. Také u nás se v médiích stále častěji ozývají hlasy zastánců legalizace marihuany. Podrobný návod na její pěstování je dnes možné získat už nejen na internetu. Nedávno ho například zveřejnil také týdeník Reflex. Autoři článků, kteří propagují tuto drogu, s oblibou uvádějí, že její užívání je méně škodlivé než kouření nikotinových cigaret. Nevymolává prý abstinenční příznaky, po jejím požití nebývá člověku fyzicky zle. Často argumentují také údajnými léčivými účinky marihuany. V povědomí lidí se tak vytváří představa, že marihuana je „lehká“ a neškodná droga. Mnoho lidí je přesvědčeno, že by její uživatelé neměli být omezováni nebo dokonce pronásledováni. Zastánci legalizace pomalu získávají podporu veřejnosti.

Ve skutečnosti však žádná droga není nevinná. Není jí ani marihuana. Je to hypnotikum, které může způsobit nebezpečné psychotické stavy, může vyvolat paranoidní stavy a halucinace, zmatenost a stavy úzkosti. Uživatelé je prožívají i několik let poté, co s kouřením marihuany přestali. To vše přívrženci její legalizace zamlčují nebo popírají. Nemohou však vyvrátit smutný fakt, že mnoho uživatelů „tvrdých“ drog došlo k těmto drogám právě přes marihuanu.

Před nebezpečím marihuany chceme varovat mladé lidi novým letáčkem

ze série Nové perspektivy. Autorem je Jirka Lachman, který má se službou drogově závislým bohaté zkušenosti. Několik let pracoval ve středisku EXODUS ve Vlašimi, nyní se narkomanům věnuje v rámci projektu ARNOŠT.

Při přípravě letáčku jsme spolupracovali také s několika křesťanskými organizacemi, které se věnují pastorační práci mezi narkomany a provozují střediska, ve kterých se mohou drogově závislí pokusit zbavit závislosti a začít nový život.

Myslíme si však, že nejdůležitější je prevence – včas informovat o nebezpečí marihuany ty, kteří závislosti na drogách zatím nepropadli. Nejužitečnější bude, když letáček nabídnete mladým lidem ve svém okolí, kde se s drogami nejvíce setkávají ve školách, na diskotékách a pod.

Chceme vás v této souvislosti znovu upozornit na práci organizace ACET v České republice. Na základních a středních školách pořádá již řadu let přednášky nazvané „Sex, AIDS a partnerské vztahy“. Přednášky informují nejen o nebezpečí volného sexu, ale varují také před drogami. Bylo by ideální, kdyby se letáček mezi žáky a studenty mohl rozšířit i touto cestou. Co pro to můžete udělat? Pracovníci ACET uvítají, když zástupci vašeho společenství nabídnou přednášky ředitelům nebo učitelům škol ve vašem městě. Pokuste se je oslovit. Na požádání vám zašleme bližší informace o organizaci ACET, program přednášek a ohlasy učitelů a ředitelů škol. Termín návštěvy potom můžete domluvit přímo s vedoucím ACET-u Tomášem Řehákem na adrese:

**ACET • Nádražní 701 • 539 01 Hlinsko
tel: 469.314.845 • <acetcz@quick.cz>**

Brněnská kancelář BTM vydala ve spolupráci s ACET-em několik letáčků s tematikou drog a o problematice AIDS a partnerských vztahů. Můžete si je objednat na adrese:

**BTM • P.O. Box 64 • 638 00 Brno
tel: 548.528.181 • <www.btm.cz>**

OHROŽUJE BIBLE MRAVNOST MLÁDEŽE?

Bible ohrožuje mravnost mládeže, tvrdí skupina německých právníků. Nejčtenější kniha světa bible se možná v Německu už brzo ocitne na seznamu knih ohrožujících mravní výchovu mládeže. Dva němečtí právníci totiž tvrdí, že Písmo svaté hlásá genocidu, rasismus, antisemitismus, kruté popravky osob nezletilých a homosexuálních, pedofilii a řadu dalších perverzít. Advokáti Christian Sailer a Gert-Joachim Hetzel z podnětu „skupiny rodičů dětí školního věku“ z Bavorska už předali náležitě sestavený a zdůvodněný podnět spolkové vládě.

Svůj postup odůvodňují tím, že vybrané „krvavé pasáže“ v Písmu svatém údajně odporují základním lidským právům. LN zjistily, že oba právníci zastupují již několik let církevní společnost Univerzální život se sídlem v německém Würzburgu. Ta má pobočky v řadě evropských zemí včetně ČR.

Podle této sekty mnohé z kontroverzních pasáží „stojí v původních textech bible, které se během uplynulých 2000 let částečně z přehlédnutí, částečně z vědomého falšování ztratily, nebo byly vzhledem k církevním dogmatům zatlačeny a utajeny“.

„Požadavky aktivistů Univerzálního života jsou absurdní,“ řekla Adelheid Uppers-Adamová, mluvčí katolické arcidiecéze v Mnichově. „Pokud by se na indexu zakázaných knih objevila bible, museli bychom jej doplnit i o všechny historické publikace a téměř každé vydání denního tisku, kde se rovněž zhusťta vyskytují zmínky o násilí a nemravnostech,“ dodala mluvčí.

Podobný názor sdílí pověřenec pro otázkou sekt při mnichovské arcidiecézi Hans Liebl. „Tento exces není ze strany würzburšské společnosti žádnou novinkou. Během vlády německé Křesťanskosociální unie (CSU) se snažili soudní cestou domoci vypuštění slova ‚křesťanská‘ v názvu strany. Soudní žaloba

neminula ani Zemskou evangelicko-luteránskou církev. Univerzální život se zkrátka snaží zaměstnávat co nejvíce soudů,“ shrnuje případ Liebl. Písmo svaté podle Liebla vznikalo v době, kdy měli lidé odlišné představy o základních hodnotách a historii. „Text bible proto dnes musí být vykládán s přihlédnutím ke stavu současné společnosti. Jak tvrdil i židovský náboženský filosof Martin Buber, nemůžeme se biblí řídit zcela doslovně,“ upozorňuje Liebl. Bible, zvláště pak Starý zákon, zhusta popisuje i stinné stránky lidské existence, hrubé zacházení nevyjímá. Podle Liebla však evangelia Nového zákona nenechávají nikoho na pochybách o lidském poselství napadeného textu.

Zdrojem zpráv jsou LIDOVÉ NOVINY.

*Copyright Lidové noviny, a.s. 2000,
Zpracovatelem dat je Anopress, s.r.o.*

JÓGA v denním životě

Náborové hrátky mezi tělesným cvičením a náboženstvím

„Příležitost dělá zloděje,“ říká moudré přísloví. Hluboko zakořeněné vědomí značné části české veřejnosti o józe jako systému tělesných cvičení bez náboženského obsahu se stalo pro žáky svámího Mahéšvaránandy příležitostí, jejímž pokusem podlehli. Navzdory svým pravděpodobně dobrým úmyslům se tak stali nespolehlivou skupinou, která je pro veřejnost spíše nebezpečím než přínosem.

Není pochyb o tom, že český svaz Jóga v denním životě je náboženskou společností. Ačkoli v čele svazu stejně jako v čele nadace Živoucí světlo Maháprabhudíp satsang stojí jiní lidé, nikdo nepochybuje, že inspirátorem aktivit těchto organizací a duchovním vůdcem jejich členů je svámí Mahéšvaránanda. Přinesl na Západ konsistentní, na indické tradici dobře založené náboženské učení. Mahéšvaránanda tak stojí vedle svámího Prabhupády a ji-

38 ZÁPAS O DUŠI

ných Indů, kteří obohatili náboženský život na Západě o část indické duchovní tradice.

Je docela přirozené, že náboženské společnosti se v sekulárním prostředí snaží prezentovat tak, aby měly možnost zaujmout ty, kdo se necítí být náboženskými lidmi. Abychom opět uvedli příklad – pro takovou prezentaci má Prabhupádovo hnutí Haré Krišna své Centrum pro vědecká studia.

Tento způsob, při němž mají být osloveny různé části společnosti, ovšem dovedli Mahéšvaránandovi žáci do absurdních rozměrů. Zatímco by oddané Krišny asi nenapadlo prezentovat se jako hathajógická skupina, Mahéšvaránandovi žáci zvou veřejnost na cvičení v rámci dobře promyšleného systému Jóga v denním životě. Na těchto cvičeních jsou pak účastníci jemně vedeni k tomu, aby svámího Mahéšvaránandu přijali za učitele nejen svého těla, ale i duše. Ti, kdo původně přišli „jenom si zacvičit“, se najednou ocitají v moravské Indii (v ášramu ve Střílkách) u nohou božského mistra, zasvěcení jím a obdarování od něho jedinečnou mantrou.

Tento postup je eticky sporný, ale u dospělých lidí můžeme předpokládat, že do této manipulativní hry vstupují dobrovolně. Podobně můžeme doufat, že Mahéšvaránandovi následovníci si problematičnost své „taktiky“ neuvědomují.

Takové předpoklady ale bohužel nejsou možné v případech, kdy se Mahéšvaránandovi stoupenci pokoušejí protlačit systém Jóga v denním životě do škol.¹ Nejde přitom o program, který by byl nábožensky neutrální. Na přípravě neutrálního programu by se podíleli zástupci různých jógických škol a byl by patrně garantován profesní organizací, jakou je Sdružení učitelů jógy. Naopak: jak již bylo řečeno, systém Jóga v denním životě představuje vyhraněný náboženský směr, koncentrovaný na jednu vůdcovskou osobnost. Cestičky, jimiž se postupně dostává do školství,²

zřetelně znamenají porušování zásady náboženské neutrality školství. Množství a provázanost těchto cestiček téměř vylučují možnost, že porušování této zásady může být nezáměrné nebo neuvědomělé.

Jeden příklad na závěr: vysokoškolský pedagog, který na Filozofické fakultě ve svých přednáškách v předmětu „Jóga – cesta k moudrosti“ nezakrytě propaguje dílo svámího Mahéšvaránandy,³ může být studentům svým náborářstvím směšný. Věc je ale vážnější: ukazuje, jak slabé jsou u nás i ty demokratické principy, které jsou na Západě považovány za samozřejmé.

(1) Na tento záměr několik let upozorňoval Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ministerský expert, psycholog a dlouholetý cvičitel jógy Václav Zdražila. Autor má k dispozici jeho zprávy z let 1992 a 1997.

(2) Příkladem může být konference Jóga v praxi pedagoga, pořádaná ve spolupráci s Pedagogickou fakultou Jihočeské univerzity roku 1997, vydání stejnojmenných skript na téže fakultě roku 1995, projekt R.A.S.T., který počítal se zavedením systému Jóga v denním životě na slovenských veřejných školách a který rozhýbal slovenskou politickou scénou roku 2001, apod.

(3) Jedná se o Ostravskou univerzitu, ale podobné situace nastaly i na jiných vysokých školách.

PhDr. Zdeněk Vojtíšek (1963), Husitská teologická fakulta UK, Společnost pro studium sekt a nových náboženských směrů a šéfredaktorem Dingjiru

KOHO SE BÁT?

Křesťanům, a obzvláště misionářům, je často vytýkáno, že zničili kultury domorodých obyvatel, že zasahují do přírodního života těch, kdo se za staletí jedinečného vývoje naučili žít v harmonii s přírodou daleko lépe než lidé naší civilizace. Srovnáme zkušenosti těch, kteří mezi domorodci žili celá desetiletí s poznáním cestovatelů, kteří do života domorodců pouze nahlédli, ale přesto zasvěceně popisují jejich život. Viz ZOD 58 a 59, kde je popsán přirozený život domorodců v minulosti. Pokud je

nemáte, napište nám. Pro úplnost ještě uvádíme, že na Slovensku nedávno vyšla knížka *Pilot z džungle*, Nate Saint, která popisuje první setkání misionářů s kmenem Auků. Tehdy přišlo o život pět mladých mužů, ale to je jen počátek opravdového příběhu kmene Vaorani (Auků). Evangelium přinesly těmto domorodcům manželka s malou dcerkou a sestra zavražděných misionářů.

Domorodcům styl života vyhovuje

V Ekvádorské Amazonii žije pět etnických kmenů přírodních obyvatel. Inspirací pro návštěvu jednoho z nich, Šuárů, byli dva vzácní lidé, cestovatelé Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund, kteří v jedné z osad Šuárů v roce 1949 pobývali a natočili zde unikátní dokumentární film „Lovci lebek“. Osud nás však zavál paradoxně k etniku Vouranies, kteří jsou se Šuáry od nepaměti na válečné stezce. Důvod byl prostý – náš průvodce byl znalcem kmene Vouranies, a dobrý, anglicky hovořící průvodce je bránou do džungle a základem všeho – osud a vlastně životy cestovatelů jsou totiž v každém okamžiku pobytu v amazonském pralese v jeho rukou.

V džungli neplatí žádné oficiální zákony, nedosahuje zde pravomoc policie, soudů ani jiných státních orgánů a složek. V džungli platí pouze nepsaná pravidla etnik. Stane-li se nějaký závažný zločin, náčelník osady nebo přímo kmene rozhodne, jakým způsobem bude viník potrestán. ... Jsou to lidé moudří, přirozeně inteligentní a disponují největší autoritou a pravomocemi. Domorodí lidé mají svou vlastní víru – věří v posvátné slunce, kopce, stromy či místa, věří, že po smrti bude jejich duše reinkarnována do těla jaguára nebo hada. Nebezpečí pro tyto lidi představují bohaté koncerny zabývající se lukrativní těžbou dřeva a ropy, avšak díky citlivému postoji a mnoha regulacím a restrikcím ekvádorské vlády je tato hrozba v nejbližší budoucnosti lichá. Mnohem větší nebezpečí představuje činnost většinou amerických

misionářů, kteří přijíždějí, aby zde hlásali křesťanství. Je to citlivý a kontroverzní problém a má mnoho odpůrců i příznivců. Se svým křesťanským přesvědčením přinášejí jistě v dobré víře také trička, pastelky, sešity, hračky, nádobí, zapalovače ... Přinášejí část jiného světa, na který domorodci nejsou zvyklí a který je v rozporu s jejich způsobem života. Misionáři s sebou navíc přinášejí i civilizační choroby, které je za normálních okolností prostředí panenské džungle prosté. V nedaleké osadě od té „naší“ očkovali misionáři domorodce proti civilizačním nemocem, které tam sami zanesli. Výsledek však byl žalostný. Organismus některých domorodců reagoval na vakcíny ochrnutím.

– Zdeněk Bernard, MF Dnes,
13. února 2003 –

Kdo si dnes uvědomuje, že to byli právě misionáři, kteří se coby první „cestovatelé“ vydali do vzdálených, neznámých a nehostinných končin plných nebezpečí? V cestě jim nestála jen neprozkoumaná příroda, divoké šelmy, smrtelné nemoci, ale i neznámí divoši. Pro mnohé to byla cesta jedním směrem. Pokud je domorodci nebo divá zvíř nezabila, umírali do tří let na nejrůznější tropické nemoci. Je smutné, že současní cestovatelé stále opakují nepravdy svých předchůdců. Ještě v nedávné minulosti nebyvalo zvykem, že by domorodci návštěvníky vítali s chlebem a solí. Jen díky misionářům se domorodci přestali systematicky vyvražďovat. Kdo si z novodobých cestovatelů přizná, že bez dlouholetého působení misionářů by dnes nenašli ani průvodce, natož aby se s ním domluvili? Dnes je poskytování průvodcovských služeb domorodců zdrojem jejich živobytí. A to ve společnosti, kde peníze nikdy neexistovaly. Nebýt misionářů dnešní „cestovatelé“ by domorodce nenašli a pokud ano, z džungle by se živí nevrátili. Například mladý Michael C. Rockefeller navštívil v roce 1961 kmen

40 ZÁPAS O DUŠI

Dani v údolí Baliemu v západním Irianu. Živý se nevrátil. Bez leteckého a radiového spojení s misionáři by nikdy nikdo cestovatelům neumožnil ani nedovolil, aby do těchto oblastí s kamerami a fotoaparáty vstoupili. Z osobní zkušenosti víme, že samotní vládní indonezští činitelé se bez misionářských letadel MAF do nejdlehlších oblastí nedostanou. Pavel Steiger byl v těch nejdlehlších místech Irian Jaya v roce 1987 a s tamními misionáři udržujeme e-mailový kontakt dodnes. Bez misionářů se ke kmeni Jali tehdy nedostali ani antropologové ...

Na téma šíření infekčních chorob a podobných argumentů bych chtěla poznamenat, že dnešní pohyb obyvatelstva napříč kontinenty je nesrovnatelně vyšší než býval počet misionářů v minulosti. Pro svoji ochranu jsou někteří cestovatelé očkováni, ale to neznamená, že jim žádné nebezpečí nehrozí a sami nikoho neohrožují. Organismus některých jedinců může reagovat na vakcíny ochrnutí, ale většinou jde o vyjímečnou událost. Nejčastější příčinou smrti domorodců v minulosti nebyly jen civilizační choroby a to, že ženy umíraly při porodech, ale skutečnost, že většina dětí se nedožila ani prvního roku věku. Nejvražednější byla a je nekončící kmenová nenávist a krevní msta. Nebýt misionářů, domorodci v džunglích by dále umírali po uštknutí jedovatým hadem, muži by podléhali hrozným infekcím po loveckých, pracovních a bojových zraněních. Smrt byla součástí každodenního života domorodců.

Nezapomínejme, že ani dnes cestovatelé a turisté neprocházejí nějakou sterilizační očistou. Jak rychle se může šířit neznámá nákaza světem sledujeme právě v těchto dnech. Výskyt záhadné plicní chřipky (SARS) děsí Asii, Austrálii, Ameriku i Evropu. Na rozdíl od misionářů, nezůstává po dnešních „cestovatelích“, ani jeden zachráněný život pro současnost ani věčnost. Větši-

ně cestovatelů totiž, na rozdíl od misionářů, na životě domorodců vůbec nezáleží. Domorodci cestovatelům za pakatel v hodnotě několika krabiček cigaret či láhev alkoholu nevědomky pomáhají financovat exotické expedice. Kdyby nebylo co fotografovat a příležitost pustit na uzdu dobrodružnou fantazii, nikdo z cestovatelů by se ani dnes za domorodci neplahočil.

Ale obraťme list a podívejme se společně do minulosti na jednu takovou nedotčenou kulturu lidí, která se prostřednictvím misionářů setkala s Božím slovem, a jak na ně zapůsobilo. Andersonovi jsou členy Wycliffovy misie biblických překladatelů a žili mezi domorodci Nové Guineje více než dvacet let. Přeložili Písmo do jazyka, jímž se nikdy nepsalo a podařilo se jim přiblížit nám, čtenářům, myšlenkové pochody a chápání Božího slova domorodců od samého počátku. Četba jejich zážitků je strhující a je dobrým argumentem na námitky těch, kteří jsou přesvědčeni, že je lépe zachovat domorodou kulturu, než importovat křesťanství tam, kde nikdy nemělo kořeny. Posudte sami.

Překlad knihy Lukáš, 12. kapitola

- ◆ *Mezitím se shromáždily nespočetné zástupy, že se lidé div neušlapali. Ježíš začal mluvit nejprve ke svým učedníkům: „Mějte se na pozoru před kvasem farizeů, tj. před pokrytectvím“ (Lukáš 12, 1).*

Nepředstavovali jsme nespočetný zástup, ale při překládání Evangelia podle Lukáše docházelo na naše pracovní schůzky hodně lidí. Dospěli jsme do 12. kapitoly: „*Mějte se na pozoru ...*“ Jak jsme dumali nad tímto výrazem, abychom ho přesně zapsali, nastal mezi posluchači, kteří seděli na podlaze, rozruch. Frázi „*mějte se na pozoru*“ přítomní muži (zejména ti starší) očividně s něčím spojovali. Když jsme překládali další verš, jejich pozornost jako by dokonce ještě vzrostla. Poděsila je Ježíšova slova:

- ◆ *Není nic zahaleného, co nebude jednou odhaleno, a nic skrytého, co nebude poznáno (Lukáš 12,2).*

Mezi těmi, kdo tehdy přicházeli do biblického domu, byli dva starší muži. Měli na sobě svůj tradiční kožený přehoz, paže jim obepínaly kroužky a v uších se houpaly velké náušnice z mušlí. Seděli se zkříženýma nohama na podlaze, protože nebyli zvyklí na židle a lavice. Vždycky pozorně naslouchali, přitom si hledali ve vlasech nebo vousích vši a příležitostně utrousili nějakou poznámku o tom, co jsme překládali, nebo jak se to týká jejich pohledu na život. Občas umlčeli ty mladší vyprávěním o svých zkušenostech.

Tito dva muži mi byli obzvláště blízcí. V mé přítomnosti se na ně ostatní vesničané obraceli jako na mé „otce“. Jeden z nich „naslouchal Hlasu“ a stal se křesťanem, druhý nikoli. V každém případě milovali příběhy – především je fascinovaly ty, které obsahovaly prvky nebezpečí. Kdybychom narazili na pasáž, jež by vyvolala nějaké obavy či strach, tito dva starci by se přestali zabývat svou neúčinnou činností, vzhledli by a řekli: „Bojím se.“

Když to tito dva staří muži pověděli, každý věděl, že biblická pasáž skutečně řála do živého. Přestože byli rozrušeni, neznamenalo to nutně, že s tím budou něco dělat. Během jejich života u nich vznikl návyk se bát.

Starci prožili většinu svého života v období „válečných dnů“. Často mluvili o dávných bitvách. Tato doba vrcholila na počátku 60. let 20. století, kdy do země přišli Australané a násilím všechny boje potlačili. Nebylo to tak dávno. Já jsem tehdy studoval na střední škole, kosmonauti létali k Měsíci, Amerika válčila s Vietnamem. Ale zde v Papue – Nové Guineji vedlo Fukutao své poslední války se svými sousedy ve vesnici Sete a nevědělo, že existuje ještě jiný svět a únik z nikdy nekončícího válčení.

Byl to Awiname Ali, kdo mi o tomto konfliktu pověděl. V té době byl na vrcholu svých mladických sil.

„Všechno začalo tím, že kdosi ve Fukutao zničehonic zemřel. Sotva se vrátil z dlouhé výpravy do pralesa, druhého dne ho rozbolel žaludek, o den později se z toho vyvinula smrtelná nemoc a třetího dne byl mrtvý. Všechno ukazovalo na to, že zemřel v důsledku působení magických kamenů.“

„O co se jedná?“ zeptal jsem se.

„To si lidé připraví kouzelný proutek tak, že vezmou lodyhu rákosu, našťípnou ji a vloží do ní pomalovaný „zaklínací“ kámen. Pak jdou ven, mávají jím ve vzduchu a modlí se k duchu toho člena své rodiny, za něhož se chtějí pomstít. Uslyší-li zahřmění, znamená to, že mají jít vraždit.“

Asi tři potom odejdou na číhanou, přičemž jeden z nich žvýká list ze stromu hilipili a tiše si monotónně propěvuje. Díky kouzelnému zaklínadlu je neviditelný a svým zpěvem vyláká nepřítel z jeho vesnice. Když se k trojici přiblíží, zbývající dva vyskočí a rozsekají svou oběť na kusy. Potom ten, který je neviditelný, mává svým proutkem nad mrtvým tělem, jež do sebe působením magie znovu vstřebá rozlitou krev a scelí se. Pak „neviditelný“ pronese nad mrtvolou tato slova: „Dnes se vrátíš do vesnice jako zdravý člověk. Zítra onemocníš, pozítří začneš umírat a třetího dne skutečně zemřeš.“ Nakonec potře listem kopřivy mrtvému obličej a ten ožije.

„Myslíš tím, že ten člověk zdánlivě ožije.“

„Ano,“ řekl Awiname Ali, „vrátí se do něho život. Jelikož byl očarovaný, na nic si nepamatuje. Vidí dva muže, uvědomuje si, že jsou to cizinci, ale nabízí jim svou pomoc – ukazuje jim nejlepší cestu, jak se dostat z nepřátelského území. Potom se vrací do vesnice. Za čtyři dny je mrtvý.“

„To se stalo tomu muži z Fukutaa?“

„Ano, vesničané viděli, jak umírá, a nemohli nic dělat. Těsně před smrtí se kolem něho shromáždili starší a snažili se zjistit, kdo byl jeho vrahem. Zemřel, aniž by něco řekl, což bylo dalším dů-

42 ZÁPAS O DUŠI

kazem toho, že se jednalo o čáry.

Starší začali jednat. Museli znát odpověď, a tak skákali po podlaze, aby tělo rozhoupali a získali poslední slovo. Potom tělo vzali a třásli jím, aby dostali ven zbytky vzduchu v plicích, který by se v ústech proměnil v nějaký zvuk. Jakékoli slovo mohlo poskytnout klíč k celé záhadě, ale v tomto případě se nic nedělo. A tak jeden ze starších podržel nad mrtvým tělem proutek a prozpěvoval: „Kdo to udělal? Kdo to udělal?“ Jak se proutek pohnul, ukázal směrem k vesnici, která to měla na svědomí. Jednalo se o vesnici Sete.

O něco později někteří z těchto mužů narazili na malý přepadový oddíl ze Sete, který přišel vraždit. Pronásledovali jsme je, ale unikli nám. Tehdy jsme se se vši vážností začali připravovat na boj. Vyrázili jsme za nimi a utábořili se pár hodin cesty od Sete. Chtěli jsme vstát o půlnoci a zaútočit na ně za svítání, ale nějaká hlídka ze Sete večer zahlédla záři našeho ohně, na němž jsme si vařili večeři. Zalarmovala všechny bojovníky a než jsme se nadáli, vrhli se oni na nás! Ztratili jsme té noci mnoho mužů a další utrpěli různá zranění. Byli jsme poraženi a trvalo měsíce, než jsme se vzpamatovali. Po celou tu dobu v nás sílila touha po odplatě, až dosáhla vrcholu. Rozhodli jsme se, že sníme celou vesnici Sete. Přísahali jsme si, že budeme důslední – nikoho nenecháme naživu.

Když nastal den D, žádný z mužů nezůstal stranou. Všichni jsme se pomalovali bojovými barvami – tváře jsme si začernili uhlím a zvýraznili bělostným vápnem, nosy namazali červeně, na hlavu jsme si připevnili šňůry korálků, do vlasů zapíchli velká černá pera z kazuára, na paže navlekli kroužky, na hrud' dali velké pancíře a nosem provlékli prasečí špičáky. Oblékli jsme se tak, abychom svým nepřítelům nahnali smrtelný strach. Šli jsme vraždit.

Ti, kdo už předtím zabíjeli, měli na sobě speciální červené znamení do („vítězné listy“), utěšovali trpící vdovy

a zaujímal ve vesnici zvláštní postavení. Celou noc jsme pochodovali nahoru a dolů, prozpěvovali a rozhňovali se. Opět jsme se připlížili k vesnici Sete. Každý měl za pažním kroužkem svou kostěnou dýku a za pasem sekeru. Někteří muži si s sebou vzali bojové sekery (kameny miskovitého tvaru, které byly po celém obvodu zabroušené; výborně se hodily k rozbíjení hlav). Jiní měli luk a šípy a nesli si velké štíty z kůry. Další se vyzbrojili oštěpy. Za rozbřesku jsme celou nepřátelskou vesnici obklíčili. Potom kdosi objevil jednoho z našich bojovníků a bitva začala. Vrhli jsme se na Sete a zabíjeli všechno, co nám přišlo pod ruku – muže, ženy, děti, prasata, psy.

Bylo to příšerné. Asi polovina lidí uprchla – později se ukázali ve Woposale. Ostatní jsme pobili. Než jsme skončili, vesnici jsme vyplenili a odnesli si všechny cennosti – sekery a korálky. Potom jsme ji zapálili a zničili zahrady. Dokonce jsme pokáceli i stromy. Mrtvá těla jsme rozčtvrtili, aby se nám na zpáteční cestě dobře nesla. Ve Fukutau jsme je potom upekli a předložili truchlícím pozůstalým při oslavách vítězství.“

Když Awiamé Ali skončil, podíval se na mne – bezpochyby se snažil něco vyčíst z mého nic neříkajícího výrazu. Už jsem tyto příběhy slyšel předtím a viděl jsem, jak hrůzostrašně mohou tito muži vypadat, když si na sebe vezmou válečnou výstroj a výzbroj, protože se takto předvádějí na různých slavnostech, které s oblibou pořádají.

„Bylo to děsné,“ řekl. „Nemohu věřit, že jsme toto všechno dělali.“ Potom pokračoval. „Za této situace nebylo nutné jít znovu bojovat – alespoň ne tím směrem. Museli jsme pouze být na stráži pro případ, že by Seteové obnovili své síly nebo se Woposale ujalo jejich případu a usilovalo o pomstu. Mohlo se to stát komukoli a kdykoli.“

Tak se v Papue – Nové Guineji žilo a umíralo po celá staletí. Počet obyvatel klesal, jednotlivé skupiny se rozptýlily a izolovaly. Bez vzájemné komuni-

kace se jejich jazyk postupně začal odchylovat od původních kořenů.

Fukutao se však už pomsty ze strany Sete nedočkalo. Do země potom přišli Australané a ačkoli neměli pomalované tváře ani válečné ozdoby, nahnali Folopům takový strach, jaký dosud nepoznali. Awiamo Ali mi o tom jednou také vyprávěl.

„Když do Fukutao přijeli první dva členové vládní policejní hlídky, všichni jsme utekli do buše. Mysleli jsme si, že vidíme duchy. Byli bílí, vůbec nevypadali jako normální lidé – podobali se sinalým přeludům z podsvětí. Domnívali jsme se, že se vrátili naši mrtví předkové, aby nás sužovali, zmrzačili a snědli.

Za bělochy následovala kolona padesáti vozidel a národní policisté ozbrojení puškami. Ti alespoň byli černí, i když na sobě měli zvláštní šaty – ne z kůry. Nicméně dva bílí vpředu v nás probouzeli děs a hrůzu. Jejich vlasy vypadaly jako mech a měli příšerné bezbarvé tváře, paže a nohy, chodidla hnědá a prsty na nohou jakoby sešité. Nikdy jsme neviděli boty ani tkaničky.

Jakmile se nově příchozí ve vesnici ubytovali, aby tam přespali, dali nám najevo, že se máme koho bát. Prostřednictvím tlumočnicků vyhlásili, že v zemi začal platit nový zákon. Války a zabíjení se už nadále nebudou tolerovat. Nikdo už nesmí z mrtvých těl brát kosti ani z nich jíst maso. Od té chvíle se musí pohřbívat do země během dvou dnů po úmrtí, jinak ... všechny, kdo tyto zákony poruší, čeká vězení za mřížemi, daleko od nejbližší rodiny a příbuzných.

Cizinci to chtěli vesničanům názorně ukázat, a tak od nich zakoupili jednoho vepře. Přede všemi ho přivázali ke kůlu, který stál ve vzdálenosti necelých 50 metrů, chopili se zbraní a začali střílet. Lidé při tomto zvuku zděšeně prchali do úkrytů. Prase leželo mrtvé, prošpikované kulkami. Australané vesničanům poručili, aby vepře rozřezali a na vlastní oči se přesvědčili, jakou škodu mohou jejich „luky“ způsobit.“

Od toho okamžiku bylo po kanibalismu i trestných výpravách, motivovaných touhou po pomstě. To byl konec bojů a válek, nicméně vzpomínky na tento způsob života zůstávají dosud živé, zejména v paměti starší generace. Lidé vědí, že by nadešla chvíle konečné odplaty. Nový zákon v zemi ji mohl na jisté rovině zastavit, ale neřeší vše.

Zde u překladatelského stolu zatím farizeové a učitelé zákona stále ještě oponovali Ježíši a snažili se ho chytit za slovo. „*Mějte se na pozoru před kvasem farizeů,*“ varoval Ježíš své učedníky. Jinak řečeno: „Nebudte pokryteční. Vaše slova by neměla být v rozporu s vaším životem. Nakonec stejně všechno vyjde najevo.“

Dva starci, moji „otcové“, těžce vzhlédli. Jejich mysl vždycky nejvíc zaujala varování Písma a úplně je přimrazila k podlaze, na níž seděli se zkříženými nohama. Překládali jsme další úsek textu:

◆ *Proto vše, co jste řekli ve tmě, bude slyšet na světle, a co jste šeptem mluvili v tajných úkrytech, bude se hlásat se střech (Lukáš 12,3).*

„Já se bojím,“ řekl jeden. „Měl by ses bát,“ odvětil na to druhý. „Jsi starý a brzo umřeš. Nenasloucháš Hlasu. Co s tebou bude?“ První stařec se zachvěl. Zahleděl se na strop a mlčel.

Přestože je s veřejnými zabíjáckými útoky konec, s kouzly a čarami se setkáte všude kolem. Starý způsob myšlení z velké části nadále přetrvává. Pomstu jako způsob života lze těžko vymýtit. Ve skutečnosti se téměř všechna úmrtí (kromě evidentních vražd) přisuzují černé magii. Důkaz je prostý. Jestliže člověk onemocní a uzdraví se, byl pouze nemocen, ale když zemře, byl očarován.

Strach, věrný společník Folopů a motivace všech běžných činů po celé generace, u mnoha lidí nadále představuje základní světový názor – dokonce i přes nový zákon v zemi.

Dokonce ani věřící lidé si nejsou ohledně čarodějnictví příliš jisti. Žili pod jeho vlivem příliš dlouho. Viděli spoustu

44 ZÁPAS O DUŠI

lidí umírat podivnou smrtí. Vědí, že existuje nějaká vnější síla. Jestli je či není příčinou smrti, zůstává pro ně otázkou. Nežijí však bez naděje. Uvědomují si, že ať už je příčina smrti jakákoli, čeká je nebe. Záleží na Bohu, jaký způsob chce použít, aby je tam dostal. To pro ně představuje útěchu, jakou nikdy předtím neměli. Překládali jsme další verš.

- ◆ *Ríkám to vám, svým přátelům: Nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale víc už vám udělat nemohou (Lukáš 12,4).*

V tomto momentě se ozval stařec, který „naslouchá Hlasu“: „Není se čeho bát.“ Ostatní muži se na něho podívali, ale muž už nic dalšího nepověděl, a tak jsme pokračovali v překladu.

- ◆ *Ukážu vám, koho se máte bát. Bojte se toho, který má moc vás zabít a ještě uvrhnout do pekla. Ano, pravím vám, toho se bojte! (Lukáš 12,5).*

Tentýž stařec opět vzhledl ze svého místa na podlaze. „Bojíme se Boha,“ řekl a přiložil si ruku ke krku, což je typický folopský způsob, jak vyjádřit velmi závažné pravdy. „A bázeň před Bohem zažene náš strach ze všeho ostatního. To je velké beté.“

Hledání pramene, Neil Anderson a Hyatt Moore, knihu si můžete objednat na adrese:

Wycliffovi překladatelé, Vilém Spratek, Nebory 387, 739 61 Třinec XIV;
e-mail: wbtcz@volny.cz

NAPSALI JSTE NÁM

* *Milý bratře Pavle, píše ti, protože mám touhu povzbudit všechny, kteří se podílejí na vydávání časopisu ZOD. Člověk nemusí nutně souhlasit se vším, co si někde přečte. Vždyť naše poznání je jen částečné.*

To, co však čtu či slyším, bych měl rozsuzovat Božím slovem. My ale velmi často lpíme na tom, co jsme před časy někde přečetli, slyšeli či přijali od svých

otců. A to nám stačí. Nechceme moc přemýšlet, modlit se za vedení Duchem svatým a studovat bibli. Je to škoda a často to mnohé vede k hořkosti a neuváženým reakcím, které nejsou příliš křesťanské. Kdo je však bez viny. Líbí se mi, když i na nepříjemné reakce odpovídáte laskavě. Může to být chápáno jako svědectví Pravdy.

ZOD studuji s bibli v ruce a mohu říci, že díky článkům, které se týkají Boží svrchovanosti, studuji opravdu pilně. Mnozí mí křesťanští přátelé o tom nechtějí diskutovat, protože to pro ně není důležité. Stejný postoj měla i má manželka, která je jen příležitostným čtenářem ZODu. Jednou večer se mě však zeptala, co je to ten kalvinismus a spát jsme šli až hluboko v noci. Četli jsme společně v bibli a moje manželka začala chápat, že to není nedůležité. Vzpomínali jsme na chvíle, kdy nás náš Pán zachránil a přemýšleli jsme o tom, jak konkrétně u nás došlo k zázraku znovuzrození. Není dle mého názoru příliš optimální když člověk vsťebá do sebe jen nějaké denominační učení a chce z něj celý svůj pozemský život existovat. Náš život s Bohem by měl být aktivní po všech stránkách. Neměli bychom stát na místě, ale naopak kráčet v moci Ducha svatého za Pánem Bohem. (např. Ga 5:2; 1K 9:24; Fp 3:12-14; 2Tm 4:7; Žd 12:1-2)

... Jak tragické může být to, že křesťan přikládá velikou váhu lidskému snažení, jsem měl možnost poznat před několika měsíci. Jistý bratr, který vede známou organizaci, která pomáhá lidem závislým na drogách a alkoholu, prohlásil, že oni tam u nich „vyrábějí z těchto bývalých závislých křesťany“. Věřím tomu, že za těmito slovy byla jistá nadšázka a že dotýčný Pána Boha opravdu miluje a slouží mu i lidem kolem sebe. Také si však myslím, že toto jsou právě následky toho, že zapomínáme na Boží svrchovanost a v konečném důsledku to má vliv na způsob evangelizace i jakékoliv jiné služby. Mnoho křesťanů tak spoléhá více na své dovednosti

ZÁPAS O DUŠI 45

a naučené znalostí než na moc svého Boha. To oni obracejí lidi kolem sebe, takže se nemohou divit, že duchovní pýcha jim klepe na dveře. Nemyslím si proto, že polemika na téma „kalvinismus“ kontra „arminianismus“ je zbytečná. V žádném případě. Mám rád aplikace „suchých“ teorií do praxe, takže by stálo za to psát možná více o tom, co který pohled znamená konkrétně v křesťanské praxi. Mnozí mí známí, stejně jako já před lety, nepřemýšlejí o Božím vyvolení, protože jednoduše nevědí, k čemu by jim to bylo. Ve sborech se o tom nemluví, protože se to nepokládá za důležité. Díky Bohu, Bibli a vám, kteří jste toto téma otevřeli, dnes vím, že je to podstatné a že vše se vším souvisí. A například při vydávání svědectví již nebudu prožívat trauma, že dotyčný neuvěřil. Neuvažuji již v dimenzích úspěch – neúspěch, ale toužím zvěstovat evangelium o spasení všem ztraceným hříšníkům.

Modlím se nyní s větším zaujetím za ty, kteří slyšeli. Mám obrovskou chuť lkát za ztracené, protože vím, že já slabý nezmůžu nic, ale Bůh má moc zachránit KOHOKOLIV. Chvála Bohu za to. Snad šla má lidská pýcha více do pozadí a Duch svatý má více prostoru na práci.

Přeji vám všem v redakci Boží ochranu a zdraví k službě, kterou konáte. Ať je vám vše, co prožíváte ve svých životech, k užítku.

- ◆ Kdo se nevykazuje skutky, ale věří v toho, který dává spravedlnost bezbožnému, tomu se jeho víra počítá za spravedlnost. (Ř 4:5) – Tomáš K. –

* Naši milí v Pánu Ježíši Kristu, Steigerovi a Jindro Suchomelová, děkujeme za Vaši práci pro časopis! Je to hutná strava pro náš duchovní život a stále z něj rádi čerpáme. Cítíme při čtení článků, že jsou psány s Boží pomocí a jsme za ně vděční.

Chtěli bychom taky, prostřednictvím vašeho časopisu, poděkovat naší ses-

tře v Kristu Haně Z., která nám před lety objednala ZOD a netušila, jaký dar nám tímto činem dala a proto díky, Hani!!! Těšíme se na další čísla časopisu a s pomocí Boží budeme i nadále přispívat finančně na Vaši práci, která nám přináší spoustu dobrého k zamyšlení nad Božím slovem.

Pán s Vámi a mnoho Božího požehnání do dalšího roku

Vám přeji Vaši Jaroslav a Šárka D.

* Milý bratře v Kristu Ježíši, Pavle Steigere.

Předem dopisu svého Vás srdečně zdravím a přeji Boží požehnání Vám i dílu Vašemu. Jsem už více jak deset let čtenářem časopisu ZOD i posluchačem TWR. Váš časopis se mi velice líbí, slouží mi i jako biblická škola. Je skutečně pevný a ostrý jako Boží slovo, prost veškerého liberalismu, modernismu a falešného ekumenismu. Jen tak dál, bratře, vytrvejte v Božím díle. Nechtě je Váš ZOD i nadále jako řeč Boží, živý a mocný, nad všeliký meč na obě strany ostrý a rozeznává myšlení a mínění srdce (Žd 4:12).

Mám k Vám, bratře, malou prosbu. Potřeboval bych podrobnější vysvětlení o duši a o stavu mrtvých. V čem mám problém? Někteří tvrdí, že učení o nesmrtelné duši je nebiblické a je převzato z řecké filozofie – od platoniků. Díval jsem se doma do Nového biblického slovníku a pod heslem „eschatologie“ se píše o stavu mrtvých. Cituji: Starý zákon líčí stav mrtvých jako existenci v šeolu (jáma, díra, hrob). Mrtví jsou v šeolu od Hospodina odříznuti, nevědí nic. Duše líčena jako známka života – jako dech anebo krev (Ž 72:14, Lv 17:11) a také umírá (Jb 36:14, Ez 18:4), Kazatel – Mrtví nevědí nic, neboť milování jejich i závist jejich zahynula. Ž 115:17 – Mrtví Pána chválit nemohou, ani žádný, kdo se ubírá do říše mrtvých. Ž 6:6 – Mrtví nevzpomínají na tebe, Hospodine, a v hrobě kdo tě bude oslavovat? Nová zákon označuje smrt jako spánek – příběh o Lazarovi J

46 ZÁPAS O DUŠI

11:11 ... Já jsem vyrůstal v katolické církvi, takže můj pohled na duši a posmrtný život je jiný ... Jsou tu tedy dva protichůdné názory na stav mrtvých, duši a vzkříšení. Oba lze obhajovat biblickými verši, ale oba nemohou být pravdivé.

Proto Vás, bratře Pavle, prosím o podrobnější vysvětlení těchto dvou protichůdných názorů. Nevím, jestli na toto téma existuje nějaká publikace? Každopádně se těším na Vaši odpověď a předem Vám děkuji. Ještě jednou Vám upřímně přeji do další práce Boží pozeňání a vedení Duchem svatým. Pán Vám žehnej.

Bratr Martin, dopis č. 128

Milý bratře, toto téma se nám s určitou pravidelností stále vrací. Podrobněji bylo zpracováno v ZODU č. 51 a 52. Pokud jej nemáte, posíláme Vám je a ostatním zájemcům je také rádi pošleme.

* Milý Steigerovi,
moc vám děkuji za časopisy Zápas o duši, které mi zasíláte. Osvítily mi mnohé otázky a jsou jasně zářícím světlem na cestě pravdy všem, kteří ji upřímně hledají. Je mi líto, když čtu dopisy těch, kdo často a urážlivě odmítají nové poznatky přijmout jen proto, že nejsou ochotni ustupovat z pohodlí jednou přijatých dogmat. Funkční je přece jenom pravda a mělo by být v zájmu každého ji hledat a děkovat Pánu za každého, koho nám pošle, aby nám správnou cestu pomohl najít. Ani pro mne není někdy snadné přestavět svůj sbor od základu, ale vždy se mi vyplatilo pozorně naslouchat.

K jedné věci se ale stále musím vracet. Jedna z prvních knih, která mi hodně pomohla na mé cestě, byla Vaše kniha Zápas o duši. Dodnes ji považuji za nejlepší knihu s křesťanskou tematikou, jakou jsem četl. Vysvětlil jsem si s její pomocí mnoho nejasností a musím říct, že mi bylo líto, když jsem si přečetl, že už ji nechcete šířit. Věřím, že

stejně jako mně by mohla ukázat cestu i mnohým jiným. Stále totiž nejsem přesvědčen o přednosti a větší pravdivosti amileniálního výkladu, k němuž se nyní přikláníte, proti dispenzačnímu, v jehož duchu byla zmíněná kniha psána. ... Protože jsem se mýlil již mnohokrát, věřím, že i tentokrát jsem něco přehlédl a že mne opět vyvedete z omylu a budete (jako již mnohokrát) opět zábleskem světla na mé cestě. Máte-li možnost poslat mně něco podrobnějšího k této otázce, byl bych moc rád, protože internet je pro mne věc nedostupná. Moc Vám děkuji, pán Vám žehnej ve všem Vašem počínání.

– Bohumil K., Kolín – dopis č. 132

Milý bratře, děkujeme za dopis a především za touhu hledat hlubší pravdy. Téma, na něž hledáte odpověď, je natolik obsáhlé, že na něj odpovím v některém z příštích čísel ZODU. Kromě toho s tímto číslem ZODU dostanete také „Čtyři Abrahamova potomstva“. V této knize sice premilenialismus a amilenialismus nejsou probírány, ale jsou v ní jasné důvody proč jsou základy, na nichž dispenzacionalismus staví, biblicky velmi vratké. Z toho je pak jen krůček k jinému eschatologickému pohledu než premileniálnímu.

* Vážený pane Steigere,
rád bych Vás poprosil o zaslání textu vašich úvah o důkazech Boha, a samozřejmě i dalších, pokud to bude možné. Stáhl jsem si vše, co bylo možné ze stránek HCJB a musím říci, že mně vaše úvahy hodně pomáhají ve studiu a poznávání všech věcí týkajících se víry.

Děkuji za pomoc a za zaslání na adresu:

– Roman R. –

* Milí Klárko a Pavle,
zdravím Vás pěkně z O., ... někdy bych Vás zase rád viděl.

Máte velkou výhodu, že jste nezá-

ZÁPAS O DUŠI 47

vislí. Žádný kazatel, pastor ani starší nemůže vyjádřit všechny své myšlenky, je-li vázán platem, místem, sborem ... Proto mám ze ZODu takový užitek. Beru si, co mi slouží, ostatní pouštím dál. V ČR zatím lidé hodně uvažují tak, že chtějí mít vše černobílé, což ani v bibli vždy není, záleží na našem duchovním poznání a míře milosti, s jakou nám zjevuje svá tajemství...

Díky moc, vydržte a nechte se Pánem krmit!

– Váš L. V. –

Milý bratře,
ačkoliv to tak vypadá jak jste napsal, ujišťuji Vás, že nejsme nezávislí. Ve všem spoléháme na našeho Pána Boha. Bez něj se nikdo z nás ani nenadechne. To musíme mít neustále na paměti. Kromě toho, máme odpovědnost k misijní organizaci HCJB World Radio v USA, která sdružuje misionáře několika různých denominací, abychom společně sloužili jedni druhým.

– steigerovi –

PODĚKOVÁNÍ

Všem dárcům, všem kteří v letošním roce již přispěli na tiskový fond ZODu. Byli jsme mile překvapeni vaší štědrostí. Stále zbývá asi 1200 čtenářů, kteří ještě nikdy v historii ZODu nepřis-

pěli. Korunka ke korunce pomáhá rozšiřovat paprsky Boží naděje i tam, kde zatím Jeho světlo nesvítilo.

Důležité: Pokud chcete oznámit změnu adresy, přihlásit nebo odhlásit časopis, pište přímo nám na adresu redakce, ne na adresu distributora. Mezi množstvím zásilek distributorovi nejrůznějších tiskovin se vaše zpráva k nám nemusí vždy dostat.

Vaše vzkazy v kolonce „Zpráva pro příjemce“ na poštovní poukázce je na bankovním výpisu pro nás obvykle nečitelná. Proto se může stát, že na ni nebudeme reagovat. Omlouváme se.

Prosíme ojedinelé čtenáře, kteří odhlašují časopis jen kvůli přiložené složence, aby pochopili, že nový systém distribuce nedovoluje oddělit adresu od složky. Těm, kdo z finančních důvodů nepřispívají, a víme o nich, bude časopis chodit dále. Chceme sloužit všem, kdo o časopis mají zájem. Ukázkové číslo pošleme každému novému zájemci zdarma. Prosíme, věnujte pozornost zadní straně složky, kde jsou další redakční sdělení.

Obnovili jsme zásilkovou službu audio kazet. Pokud máte zájem o jejich seznam, napište nám. Kazety zašleme za dobrovolný příspěvek nebo úhradu.

Těšíme se na vaše ohlasy a všem vyprošujeme Boží požehnání a radost z nového poznání.

– Vaše redakce –

JAK HOSPODAŘÍME?

V roce 2002 přispělo 1.232 dárců
26 dárců neuvedlo variabilní symbol:

Příjem v roce 2002:	605.493
<i>Poštovné, tisk</i>	<i>270.051</i>
<i>Kancelářské potřeby</i>	<i>29.565</i>
<i>Překlady</i>	<i>24.780</i>
<i>Internetové stránky</i>	<i>25.200</i>
<i>Daně, VZP, Soc. dávky</i>	<i>202.466</i>
<i>Nedoplatek z roku 2001</i>	<i>24.931</i>
Výdaje celkem:	576.993
Zůstatek do roku 2003	28.500

**Objednávky časopisu, knih, nahrávek a
případné připomínky adresujte na
<zod@hcjb.cz> nebo:**

Distribuce CZ

HCJB - ZoD Distribuce
P. & K. Steiger
Hošťálkova 1,a
169 00 Praha 69 - Břevnov

Distribúcia SK

HCJB - ZoD Distribúcia
M. & A. Zavilla
Jiráskova 165/10
916 01 Stará Turá

**Dobrovolné příspěvky můžete poslat poukázkou
Variabilní symbol je na Vaší etiketě**

Název účtu:
ZOD - HCJB World Radio
Číslo účtu:
KB Praha 1; Pobočka Pohořelec 22

Názov účtu:
HCJB Rádiosieť ZOD Slovensko
Číslo účtu:
VUB Trenčín, Exp. Stará Turá

<http://www.hcjb.cz> nebo <http://www.reformace.cz>

Pokud máte přístup na webové stránky • Sledujte denní zpravodajství
z křesťanského světa • Můžete poslouchat nebo si stáhnout několik
set audio pořadů nejen z produkce HCJB, ale i z produkce TWR •
Přečtěte si všechny ZODy od roku 1989 • Přečtěte si desítky úvah •
Podívejte se na vznikající složku s elektronickými knihami •
Ve složce o Ekvádoru najdete mnoho zajímavostí •
Chystáme pro vás video a další novinky

**HCJB on-line vysílání na <<http://www.lumen.sk>>
od 1. 4. 2003 každou neděli od 10:45 do 11:00**

ZÁPAS O DUŠI © vydává ZOD – Zápas o duši, HCJB – World Radio
Hošťálkova 1a, 169 00 Praha 6
Redaktoři Ing. Pavel a Klara Steigerovi, Hošťálkova 1a, 169 00 Praha 6
Tiskne PBtisk s.r.o., Prokopská 8, 261 01 Příbram VI
Vychází čtyřikrát do roka. **NEPRODEJNÉ !**